

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 1 (28)

ТОРОНТО
diasporiana.org.ua

1971

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ
Видає Геловна Пластова Булава

PLASTOVY SHLIAKH
Виходить щотри місяці

Січень-березень 1971

Ч. 1 (28)

January-March 1971

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

Plastovy Shliakh, Magazine, — 2199 Bloor Street West, Toronto 21, Ont., Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Mr. L. Onyshkevych, 9 Dogwood Drive, Trenton, N. J., 08638, USA

РЕДАКЦИНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Любомир Онишкевич. Члени Редакційної Колегії: Леонід Бачинський, Осип Бойчук, Роксоляна Гарасимів, Ярослав Гарасимів, Тоня Горохович, Теодор Данилів, Володимир Дозорський, Анна Коренець, Олександр Луцький, Атанас Мілянчич, Лариса Онишкевич, Петро Саварин, Теодосій Самогулка, Микола Світуха, Данило Струк, Атанас Фіголь. Мовний редактор: Левко Ромен.

Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський

ЗМІСТ

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу. Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливі.

Річна передплата від 1 січня 1969 р.: США і Канада — \$6.00, Австралія — \$3.50 австр., Австрія 100 шіл., Аргентина — 350 пез., Бразилія — 200 кр., Великобританія — 1.0.0, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — \$1.50.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Quarterly Magazine, published by PLAST — Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor Street West, Toronto 21, Ontario, Canada

KIEV PRINTERS LTD., 860 Richmond St. W., Toronto 140, Ont., Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Торонто, Канада

ч. 1 (28)

Січень-березень 1971

Редакційна стаття

Дорогі Читачки і Читачі!

Із цим числом журнал "Пластовий Шлях" перебирає нова редакційна колегія. Це число ще в більшості складається із матеріалів, які назбирались ще перед початком нашої каденції, однак вже в цьому числі уводимо нові відділи і рубрики: "Дискусійний форум", анкету-запитник, "Куток Пластприяту", "Форум молодих" тощо. В наступних числах плянуємо ввести багато інших таких нових відділів ось як: "До джерел Пласту", "Огляд пластової преси" та багато іншого.

Але це лише мала частина наших плянів. Ми плянуємо розбудувати цей наш журнал, поширити його і поза вузькі пластові кола та зробити з нього справді цікавий і вартісний журнал, присвячений справам молоді, специфічно української молоді в діаспорі, що і є завданням цілої організації Пласт. Ми склали детальну програму цієї плянованої розбудови; нижче подаємо деякі з важливіших точок цієї програми:

● Поширення журналу поза ряди Пласту. Ми плянуємо зробити журнал цікавим для членів Пластприяту, виховників і тих, які працюють з молоддю, батьків нашої молоді, членів українського шкільництва. Ми стараємось притягнути експертів у цих ділянках і з рядів Пласту, і з-поза нього до співпраці в нашому журналі. В цей спосіб ми викличемо обмін

думок, який повинен бути корисним для всіх, кому лежить на серці справа молоді. А при тому будемо виконувати перший обов'язок Пласту — служити українській громаді, українському народові.

● Притягнення до співпраці нашої молоді. Ніхто не може зрозуміти молоді, якщо немає діалогу з нею. Такий діалог буде корисним і для молоді і для старших; в цей спосіб ми будемо старатись у свій скромний спосіб заповнити славнозвісну “прогалину між генераціями”, прогалину, яка — через брак взаємного розуміння — так часто унеможливорює корисну працю. Щоб виконати це завдання, ми стараємось втягнути в ряди нашої Редколегії і наших сталих співпрацівників, а зокрема якнайбільше старших пластунів і молодших сеньйорів. Крім того ми зорганізували окрему “Молоду Редколегію” із представників молодшого УСП і навіть старшого юнацтва. Статті, цікаві для молоді, будемо містити не лише в окремій рубриці “Форум молодих”, але у всіх рубриках нашого журналу.

● Співпраця з читачами. Ми поставили собі за завдання притягнути в ряди наших дописувачів широкі кола наших читачів. “Пластовий Шлях” — це форум пластової думки — думок всіх пластунів, а теж приятелів Пласту. Не слід нам містити лише “думки з Олімпу”, офіційно одобрені думки провідників. Нам важлива думка кожного пластуна, члена Пластприятю чи то прихильника Пласту. Бож вартісні думки приходять і “з гори” і “з долів”, і лиш в приступному, відкритому для всіх журналі ми зможемо завести конструктивну дискусію на пекучі нам проблеми. Щобільше — ми будемо старатися всіма способами зачерпнути опінії всіх наших читачів. Для того будемо уряджувати час-до-часу запитники-анкети, з яких перша появляється вже в цьому числі. В рубриках “Листування” і “Дискусійний форум” ми будемо старатись містити по змозі всі голоси від читачів.

● Дискусії і контрверсії. Ми віримо у свободу вислову, і тому будемо містити палкі дискусії на важливі проблеми на сторінках нашого журналу. Ми будемо навіть старатись викликати такі дискусії різними контрверсійними статтями — якщо, на нашу думку, дана тема є важливою для нас і потребує ширшого продискутування. Ми будемо теж стежити за пластовою і молодечею пресою і будемо передруковувати звітіля дискусійні статті, які, на нашу думку, вимагатимуть нашої реакції

чи дальшої і глибшої дискусії. Для всіх тих статей ми відкриваємо з цим числом рубрику “Дискусійний форум”. Ми не будемо боятись містити там критичних чи негативних думок; але ми не будемо теж боятись з такими думками живо не згоджуватись і дискутувати. Одне тільки: дискусії мусять бути на відповідному рівні, не образливі, речеві. Думки про важливі проблеми ми помістимо, хоч якби вони суперечили з нашими думками. Але, образливих статей ми містити не будемо, а будемо повертати їх авторам. На жаль, у нашій пресі (навіть в минулому в “Пластовому Шляху”) такі статті часом прокрадались; але тепер ми ставимо цю справу категорично.

● Думки, а не хроніка. “Пластовий Шлях” — це орган пластової думки, а не репортажів з пластового життя; на ці останні є в нас численні інші видання. Одначе, ми і на далі міститимемо описи подій п. н. “з пластового життя”, якщо ці події ілюструють якусь думку, пропозицію тощо. З подібних міркувань ми теж уведемо рубрики “До джерел пластування”, “Огляд пластових видань”, “З життя країн”.

● Спеціальні числа. Деякі теми є заширокі і заглибокі, щоб можна було їх охопити в доривочних статтях. Тому плянуємо час від часу випускати “спеціальні” числа, присвячені одній якійсь важливій темі. І так ми хочемо ще цього року випустити спеціальне число на тему “Українська молодь у діяспорі”. Інші ж теми не є настільки важливі, щоб на них потрібно було аж ціле число, але все таки варто представити їх в серії статей, які дискутують зі собою чи себе взаємно доповнюють. Тоді частину якогось числа присвятимо такій темі; в цьому, весняному числі, наприклад, містимо серію статей про сеньйорат — на передодні Великої Ради УПС, що має відбутися у жовтні ц. р.

Це лише декілька з наших плянів. Всі вони подумані на те, щоб зробити журнал цікавим і повноцінним для наших читачів. Наші пляни будуть мінятись, залежно від opinii читачів і від досвіду. Тому дуже важливим є те, щоб Ви, Читачі і Читачки, прислали нам свої виповнені анкети, листи, зауваги, сугестії, статті, дописи; щоб Ви голосилися на співпрацівників, дописувачів і членів Редколегії.

Проблеми У.П.Сеньйорату

Стоїмо на порозі наступної Великої Ради Українського Пластового Сеньйорату (УПС). Щоб належно підготувати матеріали на цю важливу пластову подію, Головна Булава УПС покликала до життя Студійну Комісію, під проводом пл. сен. Теодосія Самотулки. Комісія ця має за завдання розглянути основні питання пластового сеньйорату: його мету, відношення до Пластової Організації, кодекс УПС, організаційну побудову тощо. Комісія вже активно працює. У цьому числі “Пластового Шляху” подаємо деякі матеріали, вибрані Комісією — матеріали, які мають за завдання дати підставу, початок працям Комісії, а також поставити її завдання у відповідну перспективу з історичного погляду.

Починаємо від статті нашого Основоположника, сл. п. д-ра Олександра Тисовського-Дрота, подаючи найважливіші точки з його статті “Плян діяльності Гуртка Пластсеньйорату” — статті, яка була поміщена у “Пластовому Шляху” ще в липні 1930-го року. Це була, здається, перша праця про завдання і спосіб праці пластового сеньйорату; і сьогодні вона в більшості все ще актуальна. Можна навіть твердити, що ідеологія УПС не дуже далеко пішла вперед за останніх 40 років поза візіонерські настанови нашого Дрота. Далі містимо у скороченні вичерпну статтю головного булавного УПС, пл. сен. Т. Крупи, повний текст далекодучих резолюцій, прийнятих на 5-их Зборах КУПО у справах пл. сеньйорату, думки пластових провідників про УПС, а теж початкові праці Студійної Комісії, у тому статті пл. сен. Теодосія Самотулки і Любомира Онишкевича.

Думки, висловлені в поодиноких статтях цієї серії, нехай служать нам не як остаточно, а радше як початок просторої дискусії над майбутнім Пластового Сеньйорату. І Редакція “Пластового Шляху” і Студійна Комісія закликають друзів-сеньйорів поміркувати про порушені проблеми, продискутувати їх у своїх куренях та осередках праці та подати нам свої думки, зауваги,

пропозиції, коментарі. По змозі помістимо якнайбільше надісланих листів та голосів у дискусії в нашому журналі; але всі прислані думки напевно знайдуть своє місце в нарадах і дискусіях Студійної Комісії.

Прийдімо ж справді підготовані на нашу Велику Раду! Нехай цей збір відчинить двері на нові, корисні перспективи для Пластового Сеньйорату.

РЕДАКЦІЯ

Любомир Онишкевич

ЧОМУ ПЛАСТОВИЙ СЕНЬЙОРАТ?

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

Уже більше ніж 40 років проминуло від появи статті нашого Основоположника Дрота, у якій він поклав фундаменти в ідеологічну і методичну структуру Пластового Сеньйорату. Читаючи його слова, не можна не дивуватись, які актуальні вони ще й сьогодні. Кожна дискусія про мету і завдання УПС мусить починатись від тієї статті, бож ніде правди діти, за довгі роки відколи ця стаття була написана, ми — сеньйори — не змогли знайти собі якихось нових ідеалів; цілі, які поставив нам Дрот, важливі й сьогодні.

Однак, стаття Дрота була подумана лише як перша в дискусії. Він сподівався, що люди виховані довголітнім пластуванням, візьмуть ці його перші ідеї та розроблять у широку програму дії, розвинуть у діяльність нової, динамічної суспільної сили, яка виконуватиме завдання Пласту: стати на службу Україні і українській громаді. І, може, тому у своїй статті Дрот не розробив ширше програми діяльності для пл. сеньйорату; він — поза деякими не дуже то далеко йдучими сугестіями — не сказав пл. сеньйоратові, як слід проводити в життя глибокі ідейні думки Основоположника.

І тому пл. сеньйорат якось ніколи “не знайшов себе”. Він ніколи не випрацював собі задовільних форм діяльності, ніколи не вийшов поза рамки юнацьких способів праці: сходина, табори, курені. А з часом — забулась і ідеологічна підстава пл. сеньйорату. І ми загубили шляхи, і

не знаємо, чому ми існуємо, які наші завдання. Час пригадати собі наші цілі, ясно поставити їх, а тоді вже випрацювати способи-методи, як ці завдання проводити в життя. А вже, як будемо знати наші завдання і методи дії, шойно тоді зможемо застановлятися над організаційною побудовою, структурними аспектами, які врешті ж лише на те і є, щоб улегшити нам нашу працю до спільної мети.

“ПЛАСТ ДЛЯ ПЛАСТУ” чи “ПЛАСТ ДЛЯ ГРОМАДИ”?

У першу чергу треба вирішити проблему: чи Пластовий Сеньйорат є виключно на службі Української Пластової Організації, чи, може, він має якісь ширші і дальші завдання? Цю справу, очевидно, можна вирішити або так, або інакше: сеньйорат може залишитись лише свого роду збором активних у Пласті осіб, як це пропонують деякі наші провідники. “Обличчям до Пласту” тоді стане нашим гаслом; у сеньйораті будуть тоді лиш ті активісти, які працюють у виховній, адміністративній чи видавничій ділянках Пластової Організації.

Але, я думаю, що Дрот поставив багато ширші завдання пластунам — сеньйорам. Він бачив пластовий сеньйорат, як “новітнє громадянство”, як збір людей, вихованих у Пласті, які — на основі цього пластового вишколу — працюватимуть для українського суспільства, уводячи в українську громаду ці пластові ідеали, які вони набули за роки пластування в новацтві і юнацтві.

Бож Пласт не є самоціллю. “Пласт для Пласту” — це концепт стерильний, нежиттєвий. Чи потрібна українській громаді організація, яка виховує дітей лише на те, щоб вони залишились добрими членами цієї організації, а не дали нічого цілій громаді? Ні, ми виховуємо молодь на службу нашого народу, а далі — для цілого людства. І від людини, вихованої у Пласті, можна сподіватись чогось більше, як лише активної праці в нашій пластовій організації.

ПЛАСТОВА ПРАЦЯ СЕНЬЬОРА

Ми часто мішаємо два поняття: пластовий сеньйорат і пластовий актив. Це дві різні речі: п л . с е н ь ь о р а т — це збір виховних у Пласті людей. Він має свої завдання, з яких праця у пластовій організації є лише однією з багатьох, хоч і з дуже важливим завданням.

Зате пластовий актив — це збір тих людей, які — в дану пору — активно працюють у пластовій організації. Це можуть бути члени Кадри Виховників (юнацьких чи новацьких), абож члени кадр адміністраторів, видавців, господарсько-фінансових працівників тощо. До пластового активу належать ті сеньйори, які в даний час працюють у

Пласті, але теж і члени старшого пластунаства, Пластприятю, або й інші українці, які хочуть віддати свій час, працю і енергію вихованню молоді у Пласті.

Очевидно, пластуни-сеньйори завжди будуть і повинні бути в більшості пластовими активістами. Хто ж, як не вони, мають найкращі підстави до цього? Але пластуна-сеньйора і пластового активіста не треба утотожнювати, бо це дві різні категорії.

Отож, наприклад, не мають глузду сеньйорські осередки праці, зі своїми сходинами тощо. У кожній пл. станиці потрібні є сходина кадр активістів для плянування і розподілу праці. Лише ці активісти (без огляду на те, чи вони пластуни-сеньйори, чи ні) повинні парадувати у пластових одностроях, з рядами відзнак “за заслуги”. У Пласті недіяльні сеньйори цього робити не повинні, бо тим лише осмішують себе. Чи в них таке почуття меншевартості, що аж “мундурами і медалями” вони мусять демонструвати світові, що вони добрі пластуни? Думаю, що якщо хтось засвоїв собі пластові прикмети і живе в їхнім дусі, то таких доказів йому не треба.

Думаю, що — по змозі — кожний пластовий сеньйор повинен щокілька років уписатися в ряди активістів і попрацювати там упродовж пару років. Це потрібне і Пластові, де завжди треба працівників, і самому сеньйорові, який у праці з молоддю сам відмолодиться духом і “усучасниться”. Але — у кожного свої здібності; один може бути виховником, другий краще зредагує журнал, а ще інший краще поведе фінанси. Треба вміти використовувати людські ресурси.

Але й ті сеньйори, які не є в рядах активу, можуть і повинні допомагати Пластовій Організації за своїми спромогами. Є багато речей: фінансова допомога, дописи до пластової преси, доривочна праця в таборі, інструкції юнакам на сходинах тощо. Щоб цю працю робити, не потрібно ставати формальним членом пластового активу.

СЕНЬЙОР І УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Пластова праця, це лише один із способів, як пластун-сеньйор може виконувати свій головний обов'язок: праця для української громади. Це треба нам підкреслювати на кожному кроці: нас виховав Пласт на те, щоб ми працювали для української громади. Це основна ідея Пласту, наша ціль, наше виправдання перед історією. Людина, яка була вихована у Пласті, а не виконала цього свого обов'язку перед своїм народом, це так, як злодій, який прийде в крамницю, візьме товар, а не заплатить за нього. Незліченні особи жертвували своїм часом, працею, трудом, грішми — і нашо? На те, щоб виховати українську людину, яка чимось спричиниться якось для своєї громади, для свого народу.

Спосіб же праці — залишається до вибору самому сеньйорові. Праця у пластовій організації, як я вже згадував, це один такий спосіб. Але є потреба і іншої індивідуальної та групової праці: в українському політичному секторі, громадсько-суспільному, культурному, науковому тощо. Усюди треба рук до роботи. Усюди треба провідників, умів з добримими, конструктивними ідеями. Усюди треба пластового духа виробування, толеранції, “фер-плей”, притаманного нашій організації.

У першу чергу тут обов’язок особистий, який накладаємо кожному сеньйорові: іти в українську громаду, ставати членом наших організацій, працювати там так, щоб не засоромити ні себе, ні Пласту, а навпаки — принести честь нам усім.

Далі — це обов’язок груп сеньйорів. Дрот у своїй статті уважав, що сеньйорат, як цілість, повинен мати свою вироблену думку на суспільні проблеми і їх послідовно старатись увести в наше суспільство. Так, на жаль, не сталось. А чому ж ні? Чи ми не можемо погодитись принайменше щодо ідеалів і мети української громади в діаспорі? Чи ми не можемо погодитись про доцільність згоди і гармонійної праці в нашій суспільності? І чи ми, як цілість пластунів-сеньйорів, не можемо активно і конструктивно працювати для уведення цих напрямних в українську громаду?

А далі, чи ми не могли б стати своєрідною організацією “на службі” нашій громаді? Такі службові організації дуже поширені і популярні в західному світі: “Лайонс”, “Елкс”, “Ротарі Інтернешинел” і т. д. Це інтернаціональні групи людей, які сходяться разом, щоб плянувати якусь корисну працю для своєї ширшої чи вужчої громади: фінансову допомогу, поміч бідним, хворим, сиротам, старцям, допомогу в церкві, різні проекти у своїй льокальній громаді тощо. А при тому такі організації мають неабиякий вплив на політичне життя своєї громади і цілої країни.

У праці того роду повинні б найбільшу ролю відіграти сеньйорські курені, які вже мають побудову подібну до таких службових організацій. У дружньому колі можна не одне зробити, що важко доводиться в більш формальній структурі.

Нарешті є проекти в українській громаді, які могла б узяти на себе ціла сеньйорська організація, бо вони завеликі для поодиноких груп, куренів чи гуртків. Приклади: реформа українського шкільництва, праця для помирення воюючих між собою українських партійних груп, допомога українській науці в діаспорі, налагодження видавництва для молоді і дітей, чи подібні корисні для нашої громади завдання. Я вірю, що — якщо б ми взяли собі приціл на будьяке з них — ми доконали б своїх плянів на велику користь для нашої громади.

СЕНЬЙОР І ЛЮДСТВО

Пласт виріс із світового скавтіngu, завданням якого була праця для цілого людства, а не лише для одного якогось народу чи країни. Український Пласт мав специфічні обставини, які приневолити його сконцентруватися на своїх національних цілях, забуваючи часто цілі вищі, загально-людські — ідеали дружби і братерства поміж народами і людьми цілого світу.

А шкода. Українському народові треба людей, які думають світовими масштабами. Світ рахується із народами, які продукують людей, які зробили щось важливе для людства. Нам треба українських Швайцерів, Айнштайнів, Падеревських, Набокових... І тому одним із найважливіших завдань сеньйорату є створити середовище, яке продукувало б таких людей, допомагало б їм вибитись, не перешкоджало б їм у їхній професії.

Але так, на жаль, часто не є. Скільки то визначних письменників, мистців, науковців і т. д. відійшло з рядів пластового сеньйорату тільки тому, що організація не розуміла його, не могла знайти йому місця? Скільки вибуло в нас людей із високим стажем, часом з інтернаціональною репутацією, лише тому, що їх обтяжували сходами, обов'язками "виховної праці" у Пласті тощо? Замість бути гордим із того, що в наших рядах є люди, які мають значення у світі, ми їх стараємось принизити, звести до найнижчого спільного знаменника, убрати в короткі штани і тримати їх у них...

Я гадаю, що розділюючи пластовий сеньйорат від пластового активу, ми в великій мірі розв'яжемо цю проблему. Але цього не досить. Ми повинні собі здати справу, що кожна особа, яка вийде з рядів Пласту і стане славною в світі, є корисною для українського народу, а також нашим вкладом для людства взагалі. Ми мусимо старатися створити в наших рядах таку атмосферу, яка сприяла б нашим членам вибитись якнайвище у своїй вибраній професії.

Тут можна б піти і далі, створюючи у пластовім сеньйораті систему взаємної допомоги у професійній праці, — знову ж подібно, як це буває поміж членством "службових організацій", а ще більш поміж членами академічних корпорацій, "фратернітіс" тощо.

СЕНЬЙОР І САМОВИХОВАННЯ

Це логічно веде нас до самовиховання в рядах сеньйорату. Це дуже важлива ділянка, на яку зокрема звертав увагу Дрот. Людина не повинна ніколи попадати в стан стагнації: вона завжди має вчитися, розвиватися, змінитись на краще. А в людини, вихованої в Пласті, — це річ самозрозуміла. Від сеньйора вимагаємо, щоб він завжди ріс, розвивався, чи то у своїй професії, чи в інших аспектах життя.

Очевидно, не можна цієї ділянки перенаголошувати. Новак переважно виховується, хоч і від нього вимагаємо вже певного “доброго діла” і праці для інших. У юнацькому віці ще теж 90% самовиховання, а 10% щоб член стільки само працював для інших, як користав сам із Пласту. У віці сеньйора ж, думаю, натиск повинен бути в праці для інших, у праці для громади, а лише трохи у праці для себе. Бо людина, яка ціле життя виховувалась би, а не працювала для інших, не принесла б для нікого ніякої користі.

Самовиховання сеньйора повинно бути переважно особисте. Але можна тут увести і груповий аспект: через курені тощо. Проте — ради Бога! — відійдімо вже раз від юнацьких способів діяльності в УПС! Сеньйори — це вже дорослі люди і не повинні завмирати духово в юнацькому пластуванні — задля ностальгії чи романтики. Замість нудних сходинок чи ще нудніших імпрез, ми можемо розпрацювати систему семінарів, панельних дискусій при вечері, колоквій тощо. Варто було б зокрема зосередитись над обговоренням на високому рівні проблем української громади в діяспорі, зокрема її майбутнього: молоді.

Про етично-моральне самовиховання сеньйора не буду далі говорити, бо про цей аспект багато вже писали. Я вважаю, що етичні засади Пласту, набуті у часі юнацтва і новацтва назавжди вкорінені у справжнього пластуна і він буде жити згідно з ними. Якщо він так не поводитьсь, то видно, що він не був насправді “вихований у Пласті” і тому у пл. сеньйораті йому місця нема.

ТОВАРИСЬКЕ СПІВЖИТТЯ

Залишається ще одна ділянка: товариське співжиття. Переважно йде це по сеньйорських куренях, які тому відіграють дуже поважну роль у сеньйорській організаційній побудові і повинні лишитись основною клітиною нашої структури. Більшість праці в сеньйораті: групова громадська діяльність, групова допомога у Пласті, групове самовиховання, взаємодопомога, навіть допомога у професійному житті, повинна вестись на рівні куренів.

Курені — переважно люди із спільними чи подібними заінтересуваннями, тож найкраще надаються для зреалізування всіляких проєктів, завдань, які вимагають більше, як однієї особи.

Крім того, товариське співжиття в куренях, це той цемент, який тримає людей у сеньйораті. Не можна вимагати, щоб люди належали до організації і там безперервно самовіддано працювали. Треба дати їм щось у заміну, хочби самовдоволення і товариство. “Службові організації”, про які я передше згадував, власне побудовані на цьому принципі

пі: люди сходяться на вечірку чи вечерю, щоб поговорити, стрінутись із знайомими, а тоді, зібравшись, вирішують чи це або те зробити для громади.

Треба тільки нам вистерігатись “курінного шовінізму”, який, на жаль, часом у нас привяний.

ВИСНОВКИ

Пластовий сеньйорат — це згрупування людей, які виховались у Пласті, засвоїли собі пластові засади і живуть згідно з ними. Завданням пластунів-сеньйорів є працювати для української громади, у тому і самої пластової організації. Дальшими завданнями сеньйорів є самовиховання, праця для загалу людства та взаємна допомога друзям-сеньйорам. Пластовий сеньйорат допомагає поодиноким сеньйорам прямувати до цих цілей та згуртовує їх у спільні акції. Побудова сеньйорату повинна бути на рівні дорослої людини, подібна до успішних інтернаціональних “службових організацій”. Пластовий сеньйорат не є тотожний із пластовим активом, хоч члени пл. сеньйорату повинні в якнайбільшій кількості увіходити в ряди цього активу.

Теодосій Сомтулка

МАЙБУТНЄ СЕНЬЙОРАТУ У ПЛАСТІ

Проблема

Сеньйорат у Пласті має вже свою історію. Виріс він природньо як 4-ий улад по 1-ій світовій війні, а відновлений після 2-ої світової війни, із часом, під впливом односторонньої меншости, став здеградований до “об’єднання”. З уваги на потребу й доцільність існування сеньйорату та необхідність поставити сеньйорат на відповідне йому місце у пластовій структурі, тепер є помітна тенденція виразно з’ясувати його ціль та завдання і знайти відповідні сеньйорському вікові форми виявів та методи праці. Продовжування юнацької атмосфери в сеньйорській дійності — це, на мою думку, одна з найважливіших причин недостатнього успіху дії пл. сеньйорату.

Історичне

12 квітня 1930 р., на з'їзді пластунів сеньйорського віку, засновано організацію: Український Улад Пластового Сеньйорату (Пластунів-Сеньйорів?), УУПС; після затвердження правильника, виготовленого Іваном Чмолюю і вибору першої старшини, завершено організаційну побудову Пласту.

На сеньйорському з'їзді в Байройті, Німеччина, 20 жовтня 1946 р., відновлено УПС як окремих четвертий улад Пласту. Тоді "сеньйори повторили теж свою юнацьку пластову присягу у формі відповідній для їх віку". (Дивись "П. Ш." ч. 6-18).

На КУПО, у 1958 р., переформовано УПС на Об'єднання Пластового Сеньйорату, у висліді чого велася затяжна непродуктивна дискусія "за" чи "проти" уладу, яка не дала бажаних вислідів, хоч, на мою думку, більшість сеньйорів була за уладом, а не за об'єднанням.

Потреби і проблеми людини в сеньйорському віці

Еріксон ділить життя людини в сеньйорському віці на такі вікові фази: а) юно-дорослий вік (приблизно від 21-40 р. життя), б) дорослий вік (приблизно між 40-65 р. ж.), і в) вік зрілості (приблизно вище 65 р. ж.)

а) Юно-дорослий вік

Потреби: Добре пристосування: подружнє, родинне, професійне. Участь у громадському, політичному та іншому житті. Спортивна активність.

Адаптаційні проблеми: Економічний, подружній, родинні стреси (взаємовідношення: чоловік-жінка, батько-мати, батьки-діти). Соціальні, партійні, професійні та інші конфлікти.

Виховно-самовиховні процеси та інші проблеми: Самовиховний (індивідуальний). Індивідуація — це процес диференціяції, який має на меті розвиток індивідуальної особистості (Юнг). Забезпечення родини. Вирощування дітей. Підвищування професійних та інших кваліфікацій. Громадська, політична та інша діяльність.

б) Дорослий вік

Потреби: Признання собі головно фізичних обмежень. Потреба нових зацікавлень, розваг, нових приятелів та активності в громаді. Спортивна активність.

Адаптаційні проблеми: Розлука з дітьми. Збільшення дозвільного часу. Несповнені амбіції. Менопавзальні зміни, послаблення статевої активності.

Виховно-самовиховні процеси та інші проблеми: Продовжування самовиховного (індивідуального) процесу. Переоцінка вартостей. Нові пляни, зв'язки, розвага тощо. Громадська, політична та інша діяльність.

в) Вік зрілості

Потреби: Продовжування товариської, громадської та іншої активності. Розвивання своїх зацікавлень тощо.

Адаптаційні проблеми: Конфлікт у відношенні до почуття самотності (туга за втратою рідних, приятелів), зменшення активності тощо. Страх перед неминучою смертю.

Виховно-самовиховні процеси та інші проблеми: Резигнація з деяких роль. Переоцінка вартостей. Громадська, товариська та інша діяльність (розвага).

Мета Пласту, мета та завдання сеньйорату у Пласті

Мета та завдання сеньйорату у Пласті впливають із мети Пласту: на основі релігійної, культурної та історичної спадщини виховати повноцінну творчу українську людину, яка відзначається громадськими чеснотами. Людина — це біо-психо-соціальне ество, розвиток якого проходить процесами: росту та назрівання. Це останнє веде до розвиткового завершення, яке є притаманне для зрілого віку. Суттєвими для розвитку є диференціація та інтеграція. Повноцінна людина — це, у першу чергу, зріла людина, добре інтегрована людина в розумінні психічної, фізичної та соціальної гармонії. З нею є тісно пов'язані громадські чесноти, що належать до психо-соціального аспекту людини. Та вона має ще одну особливу рису: українська людина. Українськість повинна бути пов'язана свідомими вузлами приналежності до української спільноти, яка є безсумнівно, визнана людиною українського походження як основа її етнічно-національної ідентичності.

Мета сеньйорату має три аспекти:

- 1) сеньйори — як члени Пласту — як поодинокі ідивіди,
- 2) сеньйори — як улад,
- 3) сеньйори — як група повнолітніх пластунів, що діють розпошено у громадському секторі.

До 1) Сеньйори — як поодинокі, повнолітні ідивіди у Пласті, мають низку завдань, а саме: супроти себе (продовжування самовиховного процесу), супроти родини, супроти свого звання, супроти неповнолітніх членів Пласту, допомагаючи їм у їхній виховній і самовиховній праці, щоб вони, у своєму розвитку, могли досягти рівня повноцінної людини.

До 2) Завдання сеньйорів як уладу є змагати до збереження сеньйорського уладу і Пласту та удосконаленої його розбудови в ідеологічному, устроєвому, методичному та іншому аспектах.

До 3) Сеньйори, як група повнолітніх пластунів, що діють розпорошено у громадському секторі, у першу чергу є унапрявлені на службу Україні, у їх позародинному та позапластовому середовищах.

Основні заложення пластового сеньйорату

Формулювання основних заложень пластового сеньйорату впливають з ряду думок і стверджень активних пластунів. Моїм завданням є знайти синтезу тих міркувань, накреслити виразну картину поглибленого змісту, упорядкованої форми та зрозумілої методи, що відносились би до ефективного функціонування сеньйорату у Пласті.

а) Ідеологічний аспект сеньйорського пластування впливає з мети Пласту, та потреб людини в сеньйорському віці. Практично-сконкретизоване відображення мети знаходиться у Трьох Головних Обов'язках пластуна, розуміння яких в сеньйорському аспекті розробив Атанас Фіголь у своїй доповіді "Ідеологічні основи сеньйорського руху". Унаочнення мети Пласту, в більше потрібному і практичному розробленні під кутом унапрявлення повнолітніх пластунів в аспекті змагання до досконалости та закінчености, повинно мати місце у пластовому кодексі, який зобов'язував би всіх повнолітніх пластунів. Аналогічно новацький та юнацький закони мали б служити як дороговкази для неповнолітніх членів відповідних вікових груп. Згадані закони та пластовий кодекс виростили б з одного спільного кореня, із Трьох Головних Обов'язків пластуна.

б) Устроєвий аспект повинен бути побудований на концепції Сірого Лева, а саме: УПС — це частина Пласту. Ми мусимо раз — назавжди, усвідомити собі, що Улад Пластунів Сеньйорів є інтегральною частиною Пласту зі своїми віковими питоменностями, віддзеркаленими у відповідних до віку змісті й формі пластування. Без сеньйорату Пласт існувати не може. Структурною основою УПС мусять залишитися територіяльні та екстериторіяльні матерні курені, підпорядковані діловодів МК у Головній Булаві УПС.

Пластова дійність вимагає, щоб Осередки Праці (евентуально із старшими пластунами) УПС існували як льокальні сеньйорські групи для праці на місцях, маючи за своє завдання, у першу чергу, розподіл та координацію праці у станицях. ОП УПС повинні мати свого діловода ОП у крайовій булаві УПС. Хоч питання ступенів є радше методичним, я хотів би на цьому місці висловити свою думку, що вони є потрібні і не повинні переходити числа "три". Двополіли у Пласті не повинні мати

міся, бо вони є штучні. Сеньйори зрізняються функціонально відповідно до їх фізичних, інтелектуальних, життєво-актуальних спроможностей у здійснюванні багатограних виявів у межах цілої пластової організації та по змозі і поза Пластом.

в) Методичний аспект пластового сеньйорату є чи не найважливіший у сучасну пору. Пластова метода, у моему розумінні — це регулярний (тобто у погодженні з метою Пласту, із Трьома Обов'язками Пластуна та Пластовими Законами чи Пластовим Кодексом), упорядкований, логічно визначений, пляновий та доцільний спосіб виховання чи самовиховання у Пласті. Насувається питання, яке застосування має пластова метода в сеньйораті? Безумовно, ні гурткова система, ні система проб чи вміlostей, не мають застосування в сеньйораті.

Ю. Старосольський твердить, що “Улад Пластунів Сеньйорів, як організація, не має істотного значення для нашого пластування”, але його наявність є доцільна, бо “в ньому повинні ми шукати, при потребі, опертя і сили”. Я є згідний з думкою Старосольського, що “пластування сеньйора — це найвищий ступінь пластування”.

У чому ж суть пластування сеньйора? Я б сказав — у самовихованні. На ще одне я хотів би звернути увагу, перед спробою визначення поняття самовиховання. Ріст людини не закінчується на 18, 21 чи 24-ому році життя. Та психо-соціальні назрівання продовжуються упродовж десятків років життя. Життя дорослої людини, людини в сеньйорському віці є зумовлене рядом факторів, а саме: родина, церква, звання, фізичне виховання, громадська активність. І саме “я” індивіда має знайти поєднання з названими факторами і творити гармонійну цілість. Тож саме у цих процесах диференціації, інтеграції та адаптації самовиховання грає неабияку роллю.

Що це таке самовиховання? У загальному німецько-мовному вжитку самоформування чи самоосвіта є визначена як намагання до поширення умінь та знань, а самовиховання має відношення до етичних вартостей. Ф. Шнайдер говорить так: “Звільнення людини від її пристрастей, зміцнення її сили волі, дослідження й витончення її совісти, вправлення в самоопанованості, перемагання всіх слабостей (розманіженостей), химерностей, розгнузданости, шляхом власного труду, є для неї не лише передумовинами вищих моральних стандартів, але також вищих інтелектуальних спроможностей, а крім того має гігієнічне значення”. Самовиховання — це є метода, яка має на меті розвиток особовости шляхом диференціації та інтеграції. Це метода, яка провадить до самоудосконалення і самоздійснення шляхом самообсервації, самооцінювання, іншими словами, — самопізнання та самовизначення, шляхом самоконтролі.

Спонуки до самовиховання є внутрішні та зовнішні. Внутрішні — це той спонтанний гін дитини, підлітка чи дорослої людини до власних виявів. Він помітний є в ранньому вже дитинстві, у періоді підлітків адолесценти починають поступово перебирати у свої руки формування себе, виховання себе. Це період, коли вони відкривають своє “я”, коли кристалізують свої життєві пляни, коли вони починають глибше вrostати у світ дорослих. Зокрема сьогоднішня молодь виявляє посилене самовиховне намагання.

Хибною є думка про те, що єдино правильним шляхом є самовиховання. Приблизно половина засобів у юнацькому віці є виховна. Самовиховання, у справжньому розумінні, може проводитися в старшо-пластунському, а головню сеньйорському віці.

Ще є один аспект самовиховання, про який варто б згадати, бо він має місце у Пласті, а саме про колективне самовиховання. Атмосфера здорової спільноти може давати або підсилювати наявні вже спонуки до самовиховної праці.

Врешті, я хотів би висловитися ще до питання ступенів. Вони в сеньйораті є конечні і доцільні. Одначе, критерії для їх осягнення мусять бути інші, ніж дотепер. На мою думку, першим критерієм для надання того чи іншого ступеня у Пласті, повинен бути успіх та досягнення у самовиховній праці. Докладніше обговорення цього питання виходить поза межі цієї доповіді.

Здійснювання пластово-сеньйорських завдань

Якщо ми узгіднимо наші думки щодо основних заложень пластового сеньйорату, ми можемо починати реалізувати їх у Пласті, тим більше, що тепер ми маємо виїмкову ситуацію у Пласті, а це Пластовий Конгрес Другий. Співпраця сеньйорів у працях ПКД є дуже побажана. На чому ж ми повинні тепер зосередити нашу увагу?

Ідеологічний аспект: 1) Опрацювання пластового кодексу — це перше і найважливіше завдання. Семінар ПКД у місяці листопаді буде займатися цим питанням. 2) Друге завдання — остаточно домовитися, який ідеал пластуна-сеньйора ми хочемо бачити перед нашими очима.

Устроєвий аспект: 1) Усі наші зусилля ми повинні зосередити на те, щоб остаточно домогтися того, щоб пластовий сеньйорат творив інтегральну частину Пласту — як четвертий його улад. 2) Необхідно перебудувати відповідно до потреб сеньйорату та Пласту, правильник Уладу Пластунів Сеньйорів.

Методичний аспект: 1) Започаткувати та інтенсивно вести акцію в тому напрямі, щоб самовиховання стало невід'ємною частиною нашого

пластування як сеньйорів. 2) Опрацювати критерії для сеньйорських ступенів.

Щоб здійснити наші завдання та унапрямити сеньйорів та УПС по лінії тих завдань, нам треба виготовити плян дії, плян обнови сеньйорів. Не шукаймо і не очікуймо чогось надзвичайного у нашому пластуванні. Зосередьмо нашу увагу на звичайних, щоденних справах і питаннях: нашого особистого “я”, родини, церкви, звання, Пласту та нашої громади. Передумовою якоїнебудь нашої акції в напрямі здійснювання обнови сеньйорів є бажання пройти цю обнову та прийняти зобов'язання до неї всіх сеньйорів, що ще не закінчили 55 року життя і вище згаданого віку на добровільній базі. Якщо хтось у віці нижче 55 р. ж. не хоче включитися в акцію обнови, його чи її присутність у Пласті є сумнівна. Переборення перших труднощів, а саме: зобов'язання себе до обновного процесу та його започаткування не буде легке. Говорю це на підставі мого досвіду. Закінчуючи перший семінар ПКД, я висунув гасло “починаймо від себе”, яке в основі є питанням самовиховання, але я не помітив ніякої реакції навіть на сторінках “Слова”. Існування сеньйорату та правильне сеньйорське пластування залежить від того, чи ми зуміємо розв'язати питання самовиховання у Пласті, чи ми захочемо зобов'язатися і пройти процес обнови у самовиховному значенні? Як я уявляю собі здійснення сеньйорської обнови? Практичне здійснювання пляну включування сеньйорів у нормальне пластування на базі самовиховання повинно мати дві фази:

1. **перехідна фаза**, яка триватиме приблизно 5-6 років від започаткування акції, у якій більшість сеньйорів нижче 55 р. ж. повинна пройти перший етап самовиховного процесу, зокрема всі сеньйори на провідних постах.

2. **Фаза або період великого розвитку сеньйорату**, коли то перша група продовжуватиме свої дальші етапи самовиховного процесу, а всі інші започаткують перший етап, якщо вони вже не вступили на шлях самовиховання в часі ст. пластунського пластування.

У перехідній фазі для започаткування самовиховного процесу незвичайно великої ваги будуть “семінари” чи короткі, семиденні “табори” сеньйорів, з участю членів одного чи більше сеньйорських куренів, але з невеликою кількістю учасників (3-4, 6-8 членних груп, при чому кожна група складалась би із членів одного куреня), у випадку участі в семінарі декількох сен. куренів, провід семінарів повинен спочивати в руках інструкторів, які докладно запізналися з питанням самовиховання. У першому “семінарі” повинні взяти участь 3-4 сеньйорські курені.. У програму “семінаря” повинні входити: введення до самовиховання (суть, історія, мотиви, методи тощо); груповий досвід; питання пов'язані з ро-

диною, Пластом, церквою, званням та громадою; тіловиховання та інші проблеми

Висновки та заключення

Підсумовуючи вище сказане, я дійшов до таких висновків:

- а) Існування Уладу Пластунів-Сеньйорів є доцільне й кінцеве.
 - б) Зміна правильника УПС є життєво-необхідна.
 - в) Ідеологічний аспект УПС виростає з мети Пласту, Трьох Головних Обов'язків Пластуна і потреб людини сеньйорського віку, які є охоплені у пластовому кодексі для практичного його здійснення.
 - г) УПС — як четвертий улад Пласту, є побудований на матерніх куренях та осередках праці на місцях.
 - г) Усі питання сеньйорату разом із вибором Головної Булави УПС розв'язує та вирішує Велика Рада УПС, а принципові питання затверджує КУПО.
 - д) Самовиховання лежить в основі сеньйорського пластування.
 - е) Обнова сеньйорів — це наше “бути” чи не “бути”.
 - е) Здійснювання сеньйорської обнови треба починати якнайшвидше шляхом курінних чи міжкурінних семінарів, або ж шляхом короткотривалих таборів для сеньйорів.
-

Д-р Олександр Тисовський

ПЛЯН ДІЯЛЬНОСТІ ГУРТКА ПЛАСТСЕНЬЙОРАТУ

(Передруковане у скороченні після справлення мови
із “Пластового Шляху” ч. 3, 1930 р.)

Гадки, що їх тут подаю:

- 1) Пластсеньйорат є засновком пластово подуманого старшого громадянства.
- 2) У цьому значенні завданням Пласту є усунути зі шляху розвитку громадянства все, що утворенню такого громадянства перешкоджає.
- 3) Пл. сеньйорів не можна повторяти хиб, які є ознакою духового старіння.

4) Пл. сеньйорові треба бути позитивним працівником, а не непродуктивним критикоманом.

5) Пл. Сеньйорат мусить стати впливовим під моральним оглядом чинником серед громадянства.

6) Ідеологія Пл. Сеньйорату мусить відіграти велику роль у приватному житті своїх членів.

7) Пл. сеньйори мусять у якийсь спосіб погодити діяльність УПУ з усіма своїми зайняттями.

Остаточним змаганням Пласту є — дати основи до створення морально-новітнього громадянства... При чому ж тут окремий Пластовий Сеньйорат? Думаю, що роля досить ясна. Пластовий Сеньйорат (застерегаюся: не Пластприят, ні ніякі інші установи) це ж мала б бути остаточна проба, може експеримент, а може й зав'язок цього ж таки нового громадянства, свідомого напрямів і мети свого розвою, громадянства, у якому кожна одиниця вміє бути і громадянином, і собою. Проба або експеримент, у цьому випадку важке слово. Від нас — пл. сеньйорів вимагають потрійного життя: поперше — ми є собою, живемо нашим приватним життям. Подруге: ми є членами вже наявного громадянства, і мусимо жити його життям. А потрете: маємо творити на спробу щось нове, і то не звичайне собі товариство з його всебічним життям у новій формі. Пасивним бути ні в одному не можна. Скажете попросту: “Сама теорія, але якже це виконати”?

Деякі застереження ось як: Перша річ треба бути членом Пластового Сеньйорату, але не бути сеньйором, значить бути в уладі найстарших, але не бути старим. Старість — заперечення всякого розвою, це вступ до мертвоти. Скажете, — якже віднимати собі літ? Не в тому справа, не про метрику мова, а тільки про скриту, шоправда, вигідну мертвоту, обстоювання права неробства, безділля, знеохоти, вигідности поза заробковою працею. До того, щоб бути старим, не треба вікової метрики, треба тільки знизити кути уст, піднести одне ніздря і сказати: “Мені вже не хочеться, я застарий до того”. А це потрапить уже хоч би й учень сьомої чи восьмої кляси, потрапить студент із кінцем своїх студій, потрапить мужчина по кожній дальшій десятиї літ. Коротко — не штука робитися старим, зате штука бути молодим без огляду на вік. А молодість також не в тому, щоб обстоювати право бути нерозумним, недосвідченим, нерозважним. Молодість — це здібність розвитку. Кажуть, що людина вчиться до смерти, це правда, додати б тільки: “якщо хоче”, бо не хотіти вчитися можна почати в дуже ранній молодості. Очевидно, молодість у початках рятується ще фізичним розвоєм, але коли він із 24-им роком життя припинється, то людина вже відразу стара, коли не може або не хоче далі духово розвиватися, поступати вперед у на-

бутих вмілостях, здобувати нові. І це передовсім, а не літа роблять людину старою.

Приймаймо легко і швидко хоч би на спробу те нове, що твориться з думкою кращого завтра. Не ждімо на речі довершені, бо їх не діждемося, але будьмо піонерами, авангардою, а щонайменше паличками поступу. Ми пластсеньйори, не якісь пропагатори життєвої резигнації. Без діла не бавмося в критику того, що нас переганяє. Не одне, часом, хоч не занадто розважне, неутаєне, невміле, є всетаки важливе своїм рухом, своїм розмахом, своїм змаганням вперед до ліпшого. Як можемо та уміємо, видумаймо щось краще, але не заступаймо недосконалости нічим, порожнім зерном, бо життя йде і мусить бути виповнене змістом. Годі сказати життю: "Почекай, бо ми ще не вирішили, як би тебе улаштувати, а не хочемо, не випадає нам робити похибки". Не стидаймося невдач у доброму давніших чи теперішніх, перед іншими, коли ці інші безцеремонно, ще й гордо навмисно, свідомо непоправно доконують грубі промахи, зовсім нас не соромлячись.

Отже, геть із критикоманією! Можемо про це й те говорити, обміркувати, шукати способів, пояснювати минуле, відгадувати майбутнє, але не запускатися в жалі, що ось то хтось щось без нас зробив або робить і не оглядається на те, що ми взагалі нічого не хочемо робити, хочемо мати святий спокій. Свої погляди треба провірювати і спільно устійнювати, але поширювати треба вже тільки щось позитивне, передумане й реальне, а ніколи пусте, негативне. А передусім треба нам бути виразником однозгідности в основних справах, зразком многоголовної одности. При різницях поглядів на якусь добру справу видумувати тільки для кожного таку свобідну руку, щоб друга рука не тягнула назад того, що перша тягне вперед. Нехай би руки змагалися, але яканебудь успіла би справу перетягнути у свій бік, щоб сама справа, про яку мова, усе таки посунулася вперед. Ось вам загальний напрям дискусій на сходинах на актуальні життєві теми, дискусій, які повинні б бути гарячі, значить виходити із переконання, зі широкого заінтересування справою, з молодечого запалу та з охоти тримати життя у своїй ініціативі.

Мало цього. Широке позапластове громадянство повинно відчутти і знати, хто є пластсеньйори, що вони як цілість мають свою думку про різні справи, і що вони по цій думці згідно й послідовно поступають, що вони, значить, є міцними складниками громадської думки, т. зв. опінії. Отже, згадані дискусії не були б безцільним збавленням часу, тільки формуванням нашого становища, нашого ставлення до різних справ...

По тому всьому, що я сказав, мій плян діяльності УПС такий:

1) Гурткові дискусійні сходини на теми пластової ідеології як передовсім інтерпретація пластового закону по думці правильника пластової практики (пластово-педагогічного характеру), пластової літератури (часописної та книжкової), напр. спочатку — як представляється світова скавтська література за ділянками, і що із того треба би нам мати в перекладі, а що і у яких виїмках; справ громадянських, напр., на початок: якими ми (громадяни) є, що різнить нас від інших, якими ми повинні бути і як це можливо; — справ особистого стосування пластових засад у житті у формі безіменних прикладів — помічених, пережитих чи переживаних.

2) Пляни, проекти, проби пластових вправ, забав та інших зайнять власного помислу, знайдених в літературі або пророблених. Практичне їх випробовання.

3) Спорт і гігієна, очевидно, у практиці, зн. уможливлення або улегшення членам пожертвувати тим зайняттям трохи часу.

4) Пластове тоборування із застосуванням трьох попередніх точок.

5) Репрезентація й моральна оборона УПУ з використанням пропаганди УПУ усіма мовами.

6) Пластове музейництво та історіографія УПУ.

Зібрав та оформив
голова Студійної Комісії при Булаві УПС
Т. Самотулка

СЕНЬЙОРИ ПРО СЕБЕ САМИХ

Підсумовуємо важливіші думки активних пластунів, висловлених у пластовій пресі або на з'їздах про сеньйорат, щоб унести ясність думки, які стосуються до питання сеньйорату та сеньйорів в аспектах ідеологічному, устрєєвому та методичному.

1) Дрот:

Ідеологічний аспект: «Хоч Пластовий Закон був оформлений первісно для молодшого і старшого юнацтва, я визнаю правила цього закону повновартними для кожного віку... від людей зрілого віку ви-

магаємо свідомої пригадування при застосуванні правил Пластового Закону до такої чи іншої ситуації, або до такого чи іншого випадку». Ідеал пластуна-сеньйора — джентельмен. «Змістом цього слова є саме Пластовий Закон».

Устрєвий аспект: У «Листі до друзів сеньйорів» Дрот не загоркнув устрєвого питання.

Методичний аспект: «Вірю тільки в самовиховання». «Отож пластун-сеньйор не може думати, що з переходом до пластового сеньйорату закінчилося його самовиховання». Самовиховання у розумінні «учитися», набувати знання і досвід. Немає поданого визначення поняття самовиховання.

Інше: думки про особу й діяльність пл.-сеньйора: «опанувати всі вимоги пластування», «воля і витривалість», «уперта самовпевненість», «зіра в майбутні успіхи», «вироблений світогляд», «релігійність», «родина».

2) Сірий Лев:

Ідеологічний аспект: «Виявити свою вірність пластовим ідейним основам...». «Допомагати своїм членам вироблювати себе на кращих українських громадян у душі пластової ідеології...». «Мета діяльності: всередині Пласту — поставити його на вищий щабель розвитку. Поза Пластом — унести пластового духа в усі клітини громадянського життя...». Ідеал пластуна-сеньйора: побратим.

Устрєвий аспект: «УПС — це частина Пласту». Згадано про МК — ОП дуалізм, ланки праці УПС нпр. учителів. Вікова межа між УСП і УПС 24 роки.

Методичний аспект: охоплює між іншими: самовиховання, самоосвіту. 3 ступені, сеньйорські проби.

3) Атанас Фіголь:

Ідеологічний аспект: В основу сен. ідеології кладе Три Головні Обов'язки Пластуна, при чому особливо наголошує громадську працю сеньйора. «Єдине завдання сеньйора — це служба Батьківщині, служба спільноті...».

Устрєвий аспект: обстоєє двоподіл сеньйорів на дві групи: а) скавтмайстрів, яку то назву змінено з 1949 р. на пластун-виховник; б) сеньйорів, яких особливостями повинні бути: характер і громадські чесноти у процесі служіння спільноті.

4) Юрій Старосольський:

Ідеологічний аспект: «Пластування сеньйора, пластування в житті — це найвищий ступінь пластування... «Потреба вияву пластуна в суспільності істотно та органічно впливає з нашої системи».

Ідеал сеньйора: «нова людина», пластуни-громадянин.

Устрєвий аспект: «Улад Пластунів-Сеньйорів, як організація, не має істотного значення для нашого пластування...». «Нашим серцевищем є наше особисте життя і наша громада...». «Улад Пластунів-Сеньйорів повинен стояти за нами; в ньому повинні ми шукати, при потребі, опертя і сили...».

Методичний аспект: Вихідна позиція: людина, яка є початково об'єктом зацікавлення у Пласті, згодом, стає суб'єктом, тобто носієм нового світу. «Тяглість виховного пластування через усі улади» є виразно підтверджена. «а іншому місці є згадка про самовиховання пластуна.

5) Ярослав Падох:

Ідеологічний аспект: Сеньйори знаходяться між традиціоналізмом і усучасненням. Традиціоналізм повинен зберігатися в ідеології, у змісті, а усучаснення повинно проходити в адаптації до сучасних умов життя-буття, у формі і тактиці нашої роботи.

Устрєвий аспект: Рацію існування мають лише територіяльні курені. МК-ОП радить скасувати дуалізм, бо ці останні не оправдали себе в сучасній пластовій дійсності. Доцільно провести зміни в організації провідних органів сеньйорату і цілого Пласту.

6) Ярослав Рак:

Устрєвий аспект: Назва — Улад Українських Пластових Сеньйорів. «Пластові сеньйори не є вже пластунами; це є люди, що перейшли самовиховання у Пласті»... Ділить сеньйорів «на дві групи, а саме: а) тих, що хочуть лише черпати з Пласту ідейну силу для реалізування пластових ідеалів у громадському житті, і б) тих, що крім черпання ідейної сили з Пласту хочуть теж давати Пластові свій досвід і знання». Сеньйори повинні бути зорганізовані «в окремі курені і гуртки».

Методичний аспект: «Треба увести для сеньйорів проби». Підкреслює вагу самовиховання, про яке говорить так: «Самовиховання, з віком, сильно еволюціонує, набирає чимраз більше форм реальної громадської праці...». Згадує також, крім праці пластуна у Пласті, про фахову підготову і зразкове виконання своїх родинних та громадських обов'язків.

7) Старий Орел:

Запропонував таку розв'язку питання УПС:

а) Пластуни-сеньйори творять 4-ий улад Пласту, устрєво побудований на територіяльних і екстериторіяльних матерніх куренях, підпорядкованим окремому діловодстві в Булаві УПС та ОП УПС льо-

кальних сеньйорських груп для праці на місцях, підпорядкованих крайовим референтам УПС.

б) Перебудова дотеперішнього правильника УПС, у висліді якої буде переорганізований Улад Пластунів-Сеньйорів і буде виготовлений плян приготування сеньйорів до реалізації ними нових завдань у Пласті і поза ним.

Пізніше Старий Орел дещо поширив розв'язку питання сеньйорів і УПС, а саме:

1) Улад Пластунів-Сеньйорів — це інтегральна частина Пласту із своїми віковими питоменностями, які віддзеркалюються у відповідних до віку формах та виявах.

2) Постійна самовиховна праця сеньйорів над собою для удосконалювання своєї особовости з метою, перше — створити відповідне високостандартне довкілля для росту дітей вдома і в пластових частинах; друге — доцільно служити Україні, тобто докласти всіх зусиль, щоб сеньйори та їхні діти, як також усі пластові вихованки реально, доцільно й постійно, у міру своїх можливостей, морально й матеріально підтримували конкретні акції визволення України на всіх можливих відтинках життя країни поселення чи народження.

3) Концепція функційного зрізничкування сеньйорів відповідно до фізичних, інтелектуальних і життєво-актуальних їх спроможностей для здійснювання багатогранних творчих виявів у межах цілої пластової організації і, по змозі, поза Пластом.

4) Мобілізація сеньйорів у глузді їх розбудження та активізації за поданим пляном, про який, ширше і глибше схоплений, я говоритиму згодом.

8) Пластовий Сеньйорський Кодекс (ПСК):

Правильник УПС із 1955 р. уповноважив голову УПС видавати постанови щодо «інтерпретації Пластового Закону, відповідно поглибленої і пристосованої до сеньйорських завдань і віку». Виготовлений проєкт такого Пластового Закону для УПС під назвою «Сеньйорський Кодекс» був відкинений II-ою КУПО в 1958 р., яка доручила УПС випрацювати «засади й напрямні пластової постави (поведінки) членів УПС». Саме цей проєкт «Пластового Сеньйорського Кодексу» є результатом праць пов'язаних із згаданим дорученням. У ПСК названо таких 6 обов'язків сеньйора: 1) бути релігійним, 2) бути гуманним, 3) проявляти правдивий патріотизм, 4) бути здисциплінованим членом Пласту, 5) піклуватися ріднею, 6) тримати себе, під кожним оглядом, якнайкраще.

9) Підсумки і дискусія

Ідеологічний аспект:

Дрот незвичайно сильно наголошував важливість Пластового Закону, який первісно був оформлений для юнацтва. Ідеал пластуна-сеньйора — джентельмен.

Сірий Лев говорить про вірність пластовим ідейним основам. Ідеал: пластун-сеньйор — побратим.

Атанас Фіголь кладе в основу ідеології сеньйорату Три Головні Обов'язки.

Юрій Старосольський окреслює ідеал пластуна-сеньйора такими поняттями: нова людина, пластун-громадянин, уважає пластування сеньйорів за найвищий ступінь пластування.

Ярослав Падох радить виходити з таких позицій в наших міркуваннях над сеньйорськими проблемами: традиціоналізм у змісті, усучаснення у формі і тактиці нашої пластової діяльності.

ПСК — кладе в основу сеньйорської дії 6 обов'язків, які підкреслюють релігійність, гуманність, патріотизм, здисциплінованість, піклування родиною, постава.

Дискусія: Дрот перенаголошував Пл. Закон, а не ставив на відповідному місці в ідеологічній гієрархії вартостей Трьох Головних Обов'язків Пластуна, на що саме звернув увагу А. Фіголь у своїх поясненнях до Трьох Головних Обов'язків Пластуна. Ніхто не заперечує значення і важливості Пластового Закону, який грає неабияку роль у формуванні особовостей в адолесцентів. Однак сеньйори, які вже згадані в Пластовому Законі прикмети засвоїли, не повинні повертатися своїми думками до юнацтва, а дивитися вперед, у майбутнє назрівання чи уповноцінювання їхніх особовостей.

На мою думку, це явище не є здорове, бо воно фіксує дорослих на юнацькому рівні. Тому концепція сен. кодексу має свій глузд і є великим кроком уперед, який має на меті створити такі основи та ситуації для повнолітніх пластунів, які допогли б їм пластувати у відповідній для них формі, з відповідним змістом.

Ідеал пластуна-сеньйора визначено декількома поняттями: джентельмен (*Дрот*), яке означає добре виховану, ввічливу, вибачливу, уважну до інших людину. Коли мова про англійських джентельментів, то, при зустрічі з ними, я виробив собі опінію, можливо суб'єктивну, що вони не грішать щирістю, сердешністю, яка є притаманна побратимам (окреслення *Сірого Лева*). Мені здається, що побратимство нам значно ближче й дорожче, пов'язане тісно з козаками, а в недавно ми-

нулому — з упістами. Третє визначення «нова людина», людина-громадянин звертає особливу увагу на психо-соціальні якості людини, яка вміє жити у громаді щасливо та успішно з уваги на її громадські чесноти.

Устроєвий аспект:

Думка Сірого Лева про УПС, як складову частину Пласту, знайшла, як б сказав, визнання загалу, сеньйорів, і цю думку я підтримував в обидвох згаданих моїх доповідях. Ю. Старосольський признає також доцільність існування Уладу Пластунів Сеньйорів, хоч, на його думку, він не має істотного значення для нашого пластування. «В ньому повинні ми шукати, при потребі, опертя і сили». Хоч Я. Рак обстоює назву Улад Українських Пластових Сеньйорів, а проте уважає, що «пластові сеньйори» не є вже пластунами, бо вони вже пройшли самовиховання в Пласті. Та проте він радить організувати «пластових сеньйорів» на юнацький лад «в окремі курені й гуртки», включно з уведенням проб для сеньйорів. Я. Падох не поділяє думки Сірого Лева, висловленої у правильнику УПС щодо екстериторіяльних МК та ОП УПС. Він твердить, що дуалізм МК — ОП не виправдав себе в пластовій діяльності і його треба скасувати. Обороняє концепцію територіяльних МК. Слід також згадати ще про двоподіл сеньйорів, висловлений А. Фіголем і Я. Раком. У моїй концепції (1959), яка була прийнята, я пропонував устроєво й функційно розв'язати справу так, що МК повинні бути підпорядковані окремому діловодові в Булаві УПС, а ОП, як локальні сеньйорські групи для праці на місцях, крайовим референтом УПС.

Дискусія: Довго дискутовано у Пласті питання сеньйорату: у л а д чи о б ' є д н а н н я, чи сеньйорат у Пласті є складовою частиною Пласту чи ні... Менше важливим є питання: пластовий сеньйор чи пластун-сеньйор. Оборонці концепції «об'єднання» не висловили своєї opinii в ПШ. Я, бодай, її не знайшов на його сторінках, а тишком-нишком перевели ухвалу на КУПО. Мотиви оборонців об'єднання не є ясні: старики, молодь насміхається з них, сеньйори не є прикладом для молоді тощо. Безумовно, що приклад відіграє велику роль у виховному процесі. Тоді чому не направити зло всередині сеньйорату, а відсувати його з пластового кола.

Застановляюся над справжніми мотивами поступовання прихильників об'єднання, бо ті мотиви є дуже суб'єктивно забарвлені та односторонньо натягані. Що говорить дійсність? Обсервація адолесцентів, які мають проблеми з батьками, указує виразно на амбівалентне ставлення до батьків і залежно від їхнього підчуття в даному моменті, коли вони їх критикують або прихильно висловлюються про них. Та

вони палко бажають уваги батька чи матері. Це є потреба доростаючої людини. Їм потрібний батьківський праобраз, батьківське імаго. Вони усвідомляють собі недомагання батьків, недомагання їхніх виховників, так, як і новачки зають чи вичувають недомагання свого братчика, а юначки своєї впорядниці. Це є життєва дійсність, і ідеального життя на землі немає. Чому ж нам вимагати у Пласті?

Міркуючи над доцільністю чи недоцільністю існування УПС, ми мусимо виходити не із суб'єктивних думок тих чи інших впливових пластунів, а з потреб вихованків, потреб повнолітніх пластунів та з потреб української спільноти. Тверджу, що існування УПС є необхідним для розв'язання процесів наших вихованків, самовиховних процесів повнолітніх пластунів та для збереження пластової і національної ідентичності членів Пласту. Вилучення сеньйорату поза межі Пласту — це великий удар по тяглоті поколінь. Саме під сучасну пору, коли молодь відчужується від дорослих, ми повинні поборювати це відчужування, а не утверджувати в ньому наших виховників. Одначе нам, безумовно, треба мати високоякісних сеньйорів, бо це зумовлює наш успіх. Збереження назви «куріль» у сеньйораті є виправдане із причин одности Пласту, його специфічності і т. д. Та я не бачу ніякої доцільності ділити сен. курені на гуртки. Це лишімо вже юнацтву, як одну з їхніх методично-устроєвих особливостей.

Питання територіяльних чи екстериторіяльних матерніх куренів не є легке до розв'язання, з уваги на мобільність чи міграцію населення. Значно краще було б мати територіяльні МК, та не в усіх країнах є це можливе до здійснення. Тому дуалізм МК/ОП тепер ще має рацію існування. Питання двоподілів сеньйорів у Пласті є штучне, і тому нежиттєве.

Врешті ще одна заувага: якщо існування сеньйорського уладу є потрібне й доцільне, то логічно повинні бути чи залишитися такі назви: «пластун-сеньйор» і «Улад Пластунів-Сеньйорів».

Методичний аспект:

Питання методи в сеньйораті мало дискутоване, занедбане. Справа сеньйорських проб не витримала життєвої проби. Ступені в сеньйораті виправдали себе, і це зовсім вірно. Проби в новацтві і юнацтві мають своє виховне значення і вони повинні мати місце лише в уладах неповнолітніх пластунів. Самовиховання незвичайно важливе в сеньйораті. Та воно практиковане лише в поодиноких випадках у Пласті. Особливе зацікавлення цим питанням виявили: Дрот, Ю. Старосольський, Я. Рак і Старий Орел.

На превеликий жаль, я не знайшов у пластовій літературі визначення, що це таке самовиховання. Дрот, говорячи про самовиховання,

зосереджує увагу на тому, щоб «учитися» і «набувати знання і досвід». Ю. Старосольський, у «Великій грі», дуже загальною мовою говорить про самовиховання та про те, що «Пласт допомагає юнакові мати довіру до себе», «керувати своїм власним човен». Ю. Старосольський підкреслює «тяглість виховного пластування» через усі улади. Я. Рак твердить, що «самовиховання з віком сильно еволюціонує, набирає чимраз більше форм реальної громадської праці». У 1962 р., на Великій Раді УПС, я висловив свої міркування до питання психологічних основ сеньйорату у Пласті та запропонував Юнгівський індивідуальний процес, як основу для самовиховання сеньйорів.

Дискусія: Питання методи у Пласті далеке до розв'язання, дуже занедбане. Брак визначення, що це таке самовиховання, є однією із причин, чому самовиховання так мало практиковане, чому таке велике розгублення у цій ділянці. Дрот, своїм підкресленням науки, знання і досвіду в самовиховному процесі, зводить його до самоосвіти, яка не є рівнозначним поняттям із самовихованням. Ю. Старосольський говорить так загальною мовою про самовиховання у «Великій грі», що важко схопити визначення і суть самовиховання. Я. Рак, коли говорить про еволюціонування в самовихованні, у формі реальної громадської праці. Можна сміливо прийняти твердження Ю. Старосольського, що пластування сеньйорів — це найвищий ступінь пластування, як також його твердження, що стосується до тягlosti пластування через усі улади.

Рівночасно мусимо критично оцінювати нас самих, мовляв, пластуни, по переході пластового виховно-самовиховного процесу у Пласті по виході з УСП, є вже зрілими людьми.. Це далеко не вірно. Вони є дорослими, але не зрілими. Зрілість приходить з віком. Коли ми усвідомимо собі, що пластуни, по закінченні пластування в УПС, не є ще зрілими людьми, як також, що тяглість пластування проходить через усі улади і, що сеньйорське пластування — це найвищий ступінь пластування, тоді самовиховання матиме глузд, якщо ми зрозуміємо, що воно є таке. Нам треба також іще усвідомити собі, які є потреби людини в сеньйорському віці.

У кожному пластовому домі повинна бути книжка

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТОВИЙ УЛАД

Написав: СЕВЕРИН ЛЕВИЦЬКИЙ

136 сторінок. Ціна в Канаді і США 3.00 дол., а для інших країн рівновартість у їхній валюті. Замовляти в адміністрації "Пл. Шляху":
Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. Canada.

Теодосій Крупа

СЕНЬЙОРАТ ДЛЯ ПЛАСТУ

СЕНЬЙОРАТ ІСТОРИЧНО

На конференції для справ сеньйорату у вересні 1961 р. у Клівленді, США, Сірій Лев сказав: “Сеньйорат був подуманий у 1930 р. і пізніше, після його відновлення, як головний носій історичної відповідальності і за виховні справи, і за організаційні справи, і за участь Пласту у громадському житті”!

Заснований (згідно зі словами Сіроло Лева на згаданій конференції) 12 квітня 1930 р., пластовий сеньйорат був попереджений заснуванням групи скавтмайстрів у 1924 р., що було кінцевим з уваги на відповідальність перед польською владою, шкільними властями та українським громадянством. Членами УПС стали дорослі, зрілі люди, що цілком розуміли свою роль у тоді ще молодій виховній організації української молоді.

17 травня 1930 р. сл. п. Дрот прочитав на сходинах львівського куреня УПС реферат “Плян діяльності Гуртка Пластсеньйорату”, що став основою для ведення куренів УПС. Формуючи думку, що “остаточним змаганням Пласту є — дати основи для створення морально-новітнього громадянства”, Дрот бачить сеньйорат як остаточну спробу-зав'язок цього ж нового, пластово-подуманого старшого громадянства, свідомого напрямів і цілей свого розвитку громадянства, у якому кожна одиниця вміє бути і громадянином і собою. У тому пл. сеньйор старасться усунути з дороги усе, що розвоєві такого громадянства перешкоджає.

Членство в УПС розуміє Дрот так: бути членом пл. сеньйорату, але не бути “сеньйором”, значить бути в уладі віком найстарших, але не бути “старим”. У його розумінні від пл. сеньйорів вимагається потрібного ставлення до життя:

- а) бути собою, жити своїм приватним життям.
- б) бути членами вже існуючого громадянства і жити його життям,
- в) та врешті творити на спробу нове, і то не звичайне собі товариство, — з його всестороннім життям у новій формі. Пасивним ні в одному бути не можна.

У 1930 р. відбувається сеньйорський табір в часі, який у пластовій літературі визначений гаслом дії сеньйорату “обличчям до молоді”! Цей

стан (за словами Сірого Лева) тривав до з'їзду в Цуфенгавзен у 1949 р. в Німеччині, бо той З'їзд "відібрав сеньйоратові право піклуватись виховною справою, залишаючи УПС займатись лише громадською ділянкою та організаційною спаяністю".

"І зробили мене головою такого обкросного сеньйорату. Тоді я кинув гасло "Фронтом до громадянства", а фронт до молоді перебрали виховні булави". Це слова Сірого Лева, що вірив у доцільність і потребу пл. сеньйорату. Ця фаза припадає на час великого Ісходу до нових країн поселення. Незнання мови, чужий нашій психіці стиль життя, інша ментальність нового середовища, інший критерій вартостей щоденного життя, — це все наводило багатьом, — а в тому і сеньйорам, — адаптаційні труднощі, на переборення яких треба було багато часу та енергії. Це труднощі не знанні молодому поколінню сеньйорів, що проблем адаптації, як зрілі вже громадяни, не мусли переживати.

На нових землях поселення, у першу чергу саме сеньйори дають ініціативу організування пластових клітин, що з наростанням їх оформлюють крайові проводи та врешті систему пл. організації у світі. Посилене заангажування сеньйорату у процесі відбудови та розбудови Пласту у країнах поселення, творить нову фазу історії сеньйорату із гаслом "обличчям до Пласту". Потребам Пласту цього стану служить сеньйорат на скільки і де в цьому потреба, хоч рівнобіжно продовжується стан неясности, непевности, суворих критичних пропозицій щодо сеньйорату, "скрінінги", позбавлення статусу уладу, що породжує багато обурень, підозрін та загалом "злої крови". При всіх неясностях стає ясным, що сеньйорат навіть при зменшенні неприхильних його існуванню голосів, мусить сам узятись за вияснення свого правного статусу, хоч практичний статус визначає само життя без уваги на правильники, постанови чи мандати. За словами тоді голови УПС, пл. сен. М. Плавюка, "справи УПС трактовано постійно через призму потреб цілоти Пласту та його виховних уладів, хоч об'єднує в себе УПС зовсім окреме середовище, члени якого в більшості пройшли виховні улади і підхід до проблем УПС із погляду виховних уладів не завжди був відповідний".

Дискусія того часу призводить до двох скрайностей: перша — УПС як цілість є прикладом для пл. молоді, нереальність чого призводить прихильників тієї думки уважати УПС як зайвий баяст, якому слід — за борт Пласту; друга — що не визнавала за УПС жадних "прогрівів", вимагала четвертого уладу з усіма, впливаючими із того, — "привілеями".

У тому часі на Зборах 2-ої КУПО в 1958 р. вирішено долю сеньйорату як окремого об'єднання вже вихованих у Пласті осіб. Ця фаза проходить під гаслом "обличчям до справ УПС чи обличчям до сеньйорату", при тому активність членів УПС у виховних уладах та в адміністративних одиницях на різних ступенях, виказує щораз більше промовисто їхню необхідність, зокрема у ситуаціях, що вимагають негайного та відповідально-го діяння.

Тенденція розцінювати сеньйорат як негативне в загальному явищі поволі зменшується, як пропорційно зменшується апотеоза старшого пластуна теж у загальному у конфронтації із життям, абож — вірніше — фактами. Хоча є ще члени УПС, що залюбки узагальнюють негативну оцінку сеньйорату і сьогодні, немов забуваючи, що вони теж належать до сеньйорату та є співвідповідальні (може більше, ніж інші) за такий стан УПС, яким його “об’єктивно” бачать. Сумним у цьому є те, що зовнішні маніфестації такого думання аж ніяк не сприяють у вихованні пл. молоді та Пластові у цілому не приносять жадної користі (крім “недоброї крові”)

Стан неясности про роллю сеньйорату у Пласті, правне місце, розбіжності між правильником та практикою, теорією процесів виховання декого з виховників та життям, вимогами й правами до питання, чи пластовий сеньйор потрібний, побажаний, корисний, доцільний, чи він дійсно сеньйор (тобто зрілий, дорослий пластун-громадянин), чи він благословення чи прокляття для Пласту, — отакі і подібні питання цінують останню фазу, що приводить нас до сьогоднішнього дня.

Є думки, що великий своєю кількістю пл. сеньйорат — це явище для Пласту шкідливе. Цікаво, як подібну ситуацію розв’язала б будь-яка організація, установа чи підприємлива одиниця в Америці, — маючи до своєї диспозиції кілька сотень (навіть сяк-так зорганізованих) людей, — що віддають безкоштовно даній меті кілька годин часу на тиждень чи місяць, — не враховуючи інших потенціалів окремих одиниць, груп чи цілості!? Очевидно, це вимагає розумного господарення, передбачування та планування на декади наперед, а не лише насьогодні. Як каже приповідка — “на порядку господареві... і т. д.”.

Коли ж сьогодні бачимо красиві пластові проводи формовані на зразках модерних хоч скомплікованих схем із метою покращити їх продуктивність і функційність, — пропоную в тому ж дусі, на місце догматично-аксіоматичних концепцій одиниць, — установити комісію для прослідження ролі сеньйорату для Пласту у діаспорі, а у прийдешньому зокрема, та пов’язаного з тим питання “неактивності” колись активних і сьогодні ще цінних членів УПС. Розглянути можливість, у місце обмеження покликаних та “ізбраних” допустити широку думку, запас досвіду багатьох інших, та дати можливість і стимул до праці охочим і вартим.

СЕНЬЙОРАТ ФОРМУЄ ШИРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ДОВКІЛЛЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ПЛАСТУ

Доповідачі та дискусанти Пл. Конгресу 2-го (ПКД) на інавгураційній сесії в Албані дуже виразно поставили питання важливості оточення — довкілля — середовища у процесах виховання, а в нашій дійності, поза кордонами України, при наявності двох культур, зокрема. Могло б комусь видаватись, немов молоді професіонали відкрили щось досі призабуте, бо це саме питання довкілля і його ролі проходить червоною ниткою через наступні семінарі ПКД.

Але вже Дрот в 1930 р. у своїй статті, про яку я згадував, поміщений у "ПШ" ч. 3 за липень 1930 р., проводить простору аналізу громадянства та його відношення до процесів виховання, і пише про творення морально-новітнього громадянства, пластово-подуманого старшого громадянства, та призначає турботу про це сеньйоратові. Про це саме говорить Сірій Лев: "Пластун мусить мати свос соціальне оточення хочби і для виховної дії".

В тому аспекті бачить важливість оточення у пов'язанні із сеньйоратом А. Фіголь у своєму слові до завдань пл. сеньйорату. М. Плавюк, дискутуючи про завдання УПС по 2-ій КУПО, каже, "Ідеться про збірний вияв в організуванні ряду тих необхідних справ, які роблять можливою нормальною дію виховних уладів. Хтось може це звати: розбудова громадського запліччя для Пласту; витворення пригожої атмосфери для ролі Пласту як усеукраїнської концепції виховання молодого покоління; змагання за доповнення пластової виховної праці"; і тут також палець спрямований у сторону сеньйорату. Абож ось думка Дрота про ролі сеньйорату до громадянства (тобто ширшого українського середовища): "Широке позапластове громадянство повинно відчуті і знати, що є пласт-сеньйорат, що вони як цілість мають свою думку про різні справи і що вони по цій думці згідно і послідовно поступають, що вони є міцними складниками громадської думки, т. зв. опіні".

Довголітній попередний голова УПС, пл. сен. Г. Вобків, у своєму звіті каже просто і ядерно: "Сильний сеньйорат — сильний Пласт"!

Український Пласт на сьогодні не має (як інші державні скавтіґи) могутнього мецената у формі держави-права-охорони-підтримки моральної та матеріальної, правних меценатів у формі товариств і сприяючих громадських організацій та філантропійних установ. Не має того, що мав у 30-тих роках на рідних землях; утрачаючи, мабуть, єдиного великого дійсного мецената в особі Митроп. А. Шептицького, — українську землю з усіма її особливостями та історією (що мовою пам'яток минулого вчить сильніше за найкращого історика) — українську церкву, українську школу, українську організовану національно чутливу громаду, що живо і сутево цікавилась молоддю, а пластовою зокрема, врешті народ українських людей, що кожночасно своєю присутністю (хоч може і без слова) нагадували пластовій молоді, чого від них очікується. Усі ті перелічені вгорі фактори були природним стимулом і контролею для Пласту та його членів у їхній пл. дії.

На сьогодні, на мою думку, немає тут відповідника ні в одному з перелічених. Немає теж у повітрі подиху широкого національного утотоження та національної (не національно-групової) гордості. Батьки здебільша зайняті у процесах адаптації щоденного життя, не готові на більш активну участь у процесах виховної дії Пласту таки їхніх дітей. І тут, як логічним заступником чи замістою у частині, являється організований, діючий сеньйорат, — організована спільнота виховуваних у Пласті громадян, пластунів батьків та представників різних прошарків нашої української емігра-

ційної спільноти. У тому сенсі сеньйорат є співвласником — співвідповідальним за Пласт як організацію та її дію.

Громадська діяльність сеньйора, що природно впливає з його приналежності до сеньйорату (як вихованого у Пласті громадянина), повинна включати обов'язково наші політичні середовища та угруповання і там стимулювати дії по лінії формування толерантного, чітко-українського довілля нашої діаспори, так конче потрібного для емоційного пережиття процесів національно-етнічної ідентифікації української дитини, юнака, молодця та дорослого громадянина у їх щоденному житті.

Це коротко, роля сеньйорату у формуванні українського довілля в діаспорі, потрібного для успішнішого діяння Пласту. В дальшому самозрозуміла участь сеньйорату в різних клітинах виховного чи адміністративного порядку згідно запотребування; допоміжні функції проводам, уладам, групам чи поодиноким клітинам організації Пласт, очевидно, згідно спроможности та практичного використання даного пл. сеньйора чи сеньйорки, їх знання, досвіду, професії, засобів тощо.

СЕНЬЙОРАТ — ВІДПОВІДАЛЬНИЙ АКТИВ ПЛАСТУ

Як згадав я попередньо, статистичні дані вказують ясно, що найважливішою та найбільш абсорбуючою ділянкою сеньйорату є таки активна участь у виховних процесах Пласту (організації як цілості) на всіх площинах та в усіх формах безпосередньої і посередньої участі, у плануванні, підготовці та проведенні пл. виховних дій молоді чи для молоді, не лише в керівному, але не менше важливому допоміжному характері. Не збираюся перелічувати усіх тих ділянок, у яких активні сеньйори як одиниці та сеньйорські курені. Кожний пл. сеньйор тому, вив'язавшись перш усього у своїх обов'язках супроти власної родини, відтак свого обов'язку праці чи професії, має обов'язок цікавитись усіма проявами пластування та діяльности, може навіть часом і власних дітей або дітей родини, знайомих, чи просто дітей українських батьків даного міста чи краю. Має обов'язок запропонувати свою допомогу згідно знання та об'єктивних можливостей, пл. проводам, абож проявити ініціативу всюди там, де заходить до цього потреба при відсутності пл. проводу або бездіяльности чи неспроможности діяти існуючого.

Зовсім інше питання — на скільки пл. проводи використовують охочих до активної праці у Пласті членів УПС та вживуть підходу, що таку активність підсилював би! Поділ на активних та неактивних — несуттєвий та шкідливий, якщо брати на увагу час потенціальної активности сеньйора (кілька декад) та мінливі обставини спроможностей громадянина, батька родини, чи відповідального понад-пересічно в даний час чи у даній ситуації. Мінливість спроможностей активности у Пласті багатьом сеньйоркам і сеньйорам, а зокрема родинним, аж надто добре відома. Чи така мінливість спроможностей зумовлених обов'язками супроти власної родини в першу

чергу, супроти заробіткової праці — у другу, може бути справедливим критерієм т. зв. активності сеньйорки (-ра) та їх пл. гатунку!? Очевидно, певне мінімум, як вирієння вкладка, постійне зацікавлення пл. діями, присутність на важливіших пл. імпрезах, що з участю пл. молоді, та врешті, за словами Дрота, “підкреслювання при кожній нагоді приналежності до тієї суцільної пл. громади з усіма її формами, з усім її ритуалом і готовістю за своїми силами послужити” — чи не кращий критерій оцінки вартості і активності члена УПС!? Хочби на сьогодні!?

Очевидно, не слід забувати, що активність чи продуктивність сеньйорату в нашому Пласті — це функція залежна від хотіння пл. провідів використовувати потенціал УПС (без негативного упередження), але з другого боку — це психологічна готовість членів УПС поставити себе до диспозиції потребуючим.

І одне і друге на сьогодні слід вирощувати та плекати, щоб пропоноване (тобто використання сеньйорату у службі Пласту) можна реалізувати.

Психологічна готовість сеньйорату не може бути досягнена “заворожуванням чи зашіптуванням” його (УПС) поодинокими таки членами УПС в негативний образ-тотожність, бо за словами американського мислителя: “хто думає зло, бажає його, накликає і буде його мати”! Дорослі члени Пласту без різниці мусять мати у виховній системі Пласту те саме місце, що дорослі скавти у скавтських організаціях інших народів. Небезпечно лягнувати думку, мовляв, якийсь інший “неактивний” сеньйор не зуміє заступити мене в мосму діловодстві чи повести його так само добре, як я, а не то краще за мене!

СЕНЬЙОРАТ — ВИЩЕ ДОВКІЛЛЯ

Члени пл. сеньйорату за своїм складом репрезентують широку скалю професій, заінтересувань та спеціальностей, отже є тим самим постійним резервуаром для запотребувань пластової організації. Кількість членства УПС дає підставу правдоподібности заспокоєння більшості потреб Пласту при відповідному наставленні потребуючих та господаренні не раз дуже цінними засобами професійного знання, фізичних засобів та часу. Постійно активно-діючі організації чи установи як напр., школи, цілеспрямовані ордени — корпорації чи військові з'єднання, плекають живий зв'язок зі своїми колишніми вихованками, учнями, студентами, учасниками, активістами, та дбають про активне зацікавлення своїх алюмнів, старохатників, резервістів, справами Альма-матер, корпорації чи діючої армії. Чи може Пласт у дійсності української діаспори дозволити собі не цікавитись своїми алюмнами, старохатниками, резервою, при недостачі того, що дала б своя держава, фахові гровідницькі скавтові працівники та співдіючі допоміжні міжнародні установи скавтові та не скавтові. Чи може Пласт дозволити собі (усвідомивши собі свою мету) залишити турботу за своє запліччя, резер-

вуар так дуже потрібних людських і інших ресурсів та поставити УПС за борт Пласту?

Сеньйорат як вужче пластове середовище, потрібне для ідентифікації вихованих, із “соціальним” за словами Сірого Лева оточенням, тобто із пластовою спільнотою. На інавгураційній сесії Пл. Конгр. 2-го виразно вказано на дуже важливу роллю у вихованні довілля; а таких маємо два: чужо-національне та українське еміграційне.

Довкілля української спільноти покищо ніяк не може конкурувати з неукраїнським довіллям у певних аспектах. І в тому стані подвійного довілля виринає потреба, названого Дротом нового, морально-новітнього громадянства, тобто нашого пластового довілля, що до певної міри заступило б українську землю з її історичними дороговказами, громадськими і культурними та економічними надбаннями, церквами, школами, що стимувували ріст юнака-пластуна в Україні.

Саме така пластова спільнота з усіма притаманностями того поняття спільноти, конечно нам, щоб її вплив позначався на індивідуах уже від дитинства, через новацтво і юнацтво, саме коли такий вплив найдужчий! Воно конечно, щоб опісля в час юности-адоlescенції, підсилувати набуті досі прикмети національної культури українського довілля у зударі з культурою країни поселення. Потрібно, щоб у цей час дати молоді оформлені засоби для задоволення потреб товариського співжиття ровесників (-ниць).

Творення-оформлення такого українського пластового довілля чи суспільства — це саме діло УПС, що має в собі різних фахівців з ділянок вирощування, виховування і вишколювання, яких то фахівців дуже часто бракує в наших пл. проводах.

Про те, вужче довілля — пластове довілля — говорить Сірий Лев, що слова “у Пласті росте новий люд”, це і сенс пластування виховних уладів. “З нас має виростати новий люд! А якщо не виростає, тоді треба до виховної справи інакше підійти, дати в руки кому іншому вести виховну справу. Якщо наш сеньйорат на громадському полі себе не оправдує, наші всі заходи за виховання молоді не були правильні. Треба було, значить, щось інакше робити, і із того стану хтось мусить витягнути консеквенції”.

УПС ТА БАТЬКИ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ

Дальшою ділянкою дій сеньйорату, дуже потрібною для успішної дії Пласту, — це праця з єдиними природними союзниками Пласту у його змаганні за виховання українського юнака на українського громадянина в діяспорі, себто праця з батьками пл. молоді. При відсутності атрибутів державної спільноти у нашій дійсності-діяспорі, при відсутності стимулюючих колись виховних сегментів українського життя, які на сьогодні індиферентні, а то й ворожі до намагань Пласту, — батьки це єдиний союзник допомоги та контролі наших намагань.

Праця з батьками вихованків Пласту з метою зацікавити активно батьків так пластуванням своїх дітей як теж організацією Пласт — це дуже

вдячне поле для праці сеньйорату, індивідуально чи теж і — групово. Сеньйор, не виховник зокрема, може часом далеко легше знайти спільну мову з батьками, які, може і підсвідомо, дивляться часто на виховника як конкурента або свого субститута у вихованні дітей, хоч назовні і декларативно навіть бажаного.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЛАСТ

Дехто з нас може теж підсвідомо утотожнює пластування з теоретичним знанням “Лісової мудрости”, її демонстрування, хоч не завжди уміння застосувати знаного.

Пластування для члена УПС — це в першу чергу практикування відповідальности, відповідальности за Пласт з впливаючими із того діями. Це акцентування цієї відповідальности не чекаючи на прохання, доручення чи наказ пл. влади, усюди там, де заходить потреба, очевидно, з узглядненням місця, позиції, становища, формального у даній ситуації проводу.

У вересні 1961 р. на конференції пл. сеньйорів у Клівленді, Сірій Лев сказав про сеньйорат та відповідальність: “Він — пл. сеньйорат, був подуманий і в 1930 р. і пізніше, після його відновлення, як головний носій відповідальности, — повної відповідальности, — і за організаційні справи, і за участь Пласту у громадському житті. Так був укладений перший правильник УПС, так він був пізніше доповнюваний. І та історична відповідальність далі, завжди буде тяжіти на пл. сеньйораті. Навіть, якщо б ви інакше ухвалили, то вона буде!”.

Не раз мені особисто, та, мабуть, і іншим сеньйорам, довелось досвідчити на собі правильність тих слів. Знаючи вас як сеньйора, не питають за проводом, чи хто у проводі, або чи ви у проводі, — але вас безпосередньо запитують про інформації чи п'ятнують за те, що у Пласті не так, або чому не інакше. Ба що більше! Дивуються, якщо ви як сеньйор не являетесь авторитетом інформації, програми, дії та зокрема тим саме відповідальним у справах Пласту.

У тому ж самому слові до сеньйорів у Клівленді, Сірій Лев сказав чітко саме про відповідальність сеньйорату: “Його зродила потреба відповідальности перед громадянством і зовнішніми чинниками” (чужим режимом). Саме із повище сказаного Дротом і Сірим Левом, впливає ясно роля обов'язку та дія сеньйорату, уписана вона чи ні у правильнику УПС та статуті Пласту. У тому розумінні говорив Сірій Лев у тому ж 1961 р. у Клівленді: “Де ви сеньйори були, що ви в той час робили? — буде питатися колись історик Пласту”. Цікавим є те, що і Дрот і Сірій Лев не згадують про відповідальність проводів, але обидва виразно вказують на відповідальність сеньйорату за долю Пласту. Чи це дивне, чи випадкове?

Наука психо-розвою спирається у великій мірі на обсервації та статистиці, а також наука про виховання, та виховання молоді зокрема, на обсервації та досвіді батьків з їх успіхами та невдачами, що у свою чергу дає базу

для формулювання концепції-погляду, а в практичному — для рекомендації для дії виховування.

Чому ж декому з вас, — вас батьків сеньйорок (-рів) думати, що ви і ваш досвід з вашими дітьми — нічого або менше вартий від досвіду батьків муринського, китайського, ірландського чи типово пересічно-американського середовища. Ваш досвід, саме ваш батьків-сеньйорів-пластунів — це дуже потрібний матеріал для формування нашої пл. виховної методики, Пласту в зустрічі із чужим довкіллям, поза межами України у його меті виховувати ваших дітей. Тому вашим не лише правом — але обов'язком (у сенсі відповідальності за Пласт) бути там, де ці питання студіюються та приносять ваш досвід для вжитку тих, що цим питанням у теорії чи практиці у Пласті займаються.

ПЛЕКАННЯ ПЛАСТОВОЇ ДРУЖБИ ТА КУРЕНІ УПС

Пластова дружба! Міжнародне скавтське братерство! Це практичні основи скавтського стилю життя, пластової поведінки, ставлення до інших пластунів, скавтів та людей, і логічно було б сподіватись, що дорослі пластуни — це переконливий приклад вище сказаного!

Не знаю, чи ви, Подруги та Друзі, переживаєте та зауважуєте те саме, що я, бувши учасником різних пл. з'їздів, конференцій, відправ, засідань, тощо, а зокрема тих ділових! Шукасш за толерантністю, примирливістю, великодушністю — зокрема дискусантів чи опонентів — увічливістю, виrozumінням, а знаходиш щось таке, що ніяк не вкладається в поняття пл. братерства, дружнього взаємовідношення, так що спорадичний апель “віруючих у пл. дружбу”, “усміхнись”, може викликати часом тільки “гірку усмішку”. Можливо, що я помиляють або надто песимістично розумію те, що обсервую. Я дуже хотів би у тому випадку помилятись!

Плекання пластової дружби, хочби лише демонстративне перед пл. молоддю (потребу і важливість останнього, мабуть, зайво аналізувати), — це и не найлегше для куренів УПС, маю на думці міжкурінні імпрези, при чому важливість обрядовості та ритуалу визнають так Дрот, як Сірій Лев. Останній чітко заявив, що обрядовість, плекана сеньйорами, — це ніяк не інфантилізація. Від себе додаю, якщо вона проводиться щиро та що її емоційно переживають.

Про ролі куренів УПС у часі великого “Ісходу”, на нових місцях розселення, Сірій Лев сказав таке: “Якщо б не курені УПС, ми себе були б не познаходили, у всякому разі не так швидко. Тому їх (Куренів УПС) готовість, на мою думку, може знову колись перейти і витримати іншу життєву пробу!” Він теж уважав за негативне курінну сепарацію чи пак ізоляцію; у назві був за просто звичайну назву “Курені УПС” (КУПС), а не матерні чи батьківські курені.

На сьогодні курені УПС здебільша замикаються у своєму тіснішому гурті, відокремлюються у своїх діях від інших та загалу Пласту, занедають чи просто нехтують функційну як також організаційну пов'язаність,

хоч потребу повищого логічно диктувала б рація такої системи, як наша організація Пласт сьогодні. Сеньйори, логічно скавти, тобто дорослі скавти, повинні б бути в сі членами КУПС, якщо зважити, що курені — це органічні, а не механічні клітини пластування в усіх вікових групах. Відчуження, яке, на мою думку, помітне сьогодні між пластунами, відчувається більше між неприналежними до КУПС, а брак контакту між нами стає наочніший тим, що не належать до жадної з тих своєрідних пл. родин-фамілій-племен! Це тим самим стоїть на перешкоді у творенні функціонуючого пл. середовища, при чому КУПС показали куди більше ефективними у ділових відношеннях до своїх членів, ніж механічні ОП УПС. При всіх наявних недоліках КУПС (в організаційно-звітніх, сусідсько-дружніх та пропагандивно-безінтересовних аспектах) на ділі саме КУПС чи такі зі своїми відповідниками в УПС розв'язують у житті і дії всякі проблеми чи хочби їх унаєвнюють та проводять у життя пляни пл. проводів!

Щцб зайво не перелічувати, зацікавлених прошу переглянути мій звіт як реф-та Куринів УПС, поміщений у "Сеньйорській Ватрі" ч. 1-2/32-33 за 1967 р. Дехто міг би певно його ще доповнити мені у той час незаними даними.

Практикуючі дружбу пл. родини-фамілії-курені (маю на думці не лише внутрі, але перш за все назовні, тобто по відношенні до інших куренів та пл. з'єднань) — це найкраща форма соціалізації дорослих, а не обведні частокором редуги чи відмежовані острівці, що поодинок у себе турбуються тими самими справами, того самого прагнуть, без бажання порозумітись чи виявитись в імпозантних та ефективних діях як одна велика пл. родина.

Веручи до уваги, що курені успішніше господарять своїми членами, диспонуєть ними, як теж фінансовими засобами та ефективно проводять у життя прийняту програму, за ними обов'язок забезпечити та запевнити зв'язок та інформацію між членами пл. родини у цілому світі, без чого, признаємо, у модерному світі жадна система не може існувати.

А якщо у тій ділянці інформації і зв'язку, важливість чого кожний з нас дуже добре розуміє, не стане тим лучником колишнє "Слово" (що — так би мовити — "підпільно" тим займалось), тоді — "поминай як звали". Зробити "Слово" у його змісті та формі бюлетенем інформації та зв'язку формально сеньйорату всіх країн, дало б Пластові у світі єдину і відносно не коштовну комунікаційну систему. Якщо б поодинокі курені та їх проводи і члени, підійшли до цієї справи по думці гасла — "не я, не ти, а ми", в результаті доконаного був би непересічний чин "служби для Пласту"! Може це поменшило б об'єм деяких куринних видань, але чи не варта була б така утрата задля нового здобутку?!

УПС ТА ОДНІСТЬ ПЛАСТУ

Одність Пласту як цілості, як української виховної системи у діяспорі, — це теж відповідальність УПС "де факто", бо у правильниках до-

тичних пл. проводів, збереження одности визначено не надто міцно і невиразно.

В добу кібернетики, ми — УПС, а молодші УПС зокрема, мають за обов'язок своєї діяльності, своїм знанням, досвідом та охотою, допомогти у функціонуванні Пласту в діяспорі як справжньої і доцільної системи, як цілоти, а не приглядатись збоку на прояви відокремлення, однаково якими аргументами обгрунтовані.

Одність Пласту у практиці може заважити на його “бути” як українського скавтингу у світі. Уже саме слово “подібність” криє можливість різности (так формульовано у статуті КУПО); Пласт американський, канадський, австралійський і т. д. — ніби лише назви, але за різницями одностроїв, відзнак, назов, термінів, упорядку, процедури, правильників, статутів — іде метода вишколу виховників, засоби вишколу і т. д. Словом, такий порядок може із часом (при тільки подібности організацій) досягти самих основ українського Пласту. Коли ж відбувається СКВУ, як бажання українців у світі виразної, національної, глибокої ідентифікації, прояви автономних тенденцій крайових пл. організацій, вважаю недоцільними, некорисними, суттєво невиправданими та потенціально шкідливими.

УПС, доцінюючи важливість одности Пласту для збереження його самого в умовинах діяспори, може і повинен докласти зусиль для скріплення тієї одности (а не подібности), не шукати компромісів із життям там, де вони ніяк не ідуть по лінії збереження і розвою нас як однієї етнічної спільноти, розселеної у різних країнах світу. Пластові цього найменше потрібно.

EXEMPLA TRAHUNT

Зайвим вважаю повторяти канон виховання “*exempla trahunt*” по відношенні до сеньйорату, що вимагає скромности, самопосягати, активної допомоги, пошанування гідности не лише рівного, але і слабшого, практикування пошани авторитету, а з цим пошана — їм довірених, чи як Дрот ужив “джентельменства задля себе самих”, конечність індивідуального і групового постійного самовиховання, дошколювання, новий досвід! Це всім нам теоретично вже надто добре відоме. Тепер час робити рішення, зобов'язання перед собою самим, починати все це проводити в діло індивідуально чи групою. Знову ж слово за куреннями. І тут пригадалось мені пояснення юнака на таборі на питання, “що таке бути пластуном?” Відповідь: “Старатись зблизитись до ідеального стилю життя”. Чи не варте це вашої застанови? Чи ж не пора перестати закривати очі на певні небажані з виховного року прояви та поведінку членів УПС, думаю усіх УПС, та вимагати від себе та інших такої, із критерієм “чим важливіший престіл, тим більшш вимоги”. Так воно є в житті. Так зонайменше повинно бути у нас. “*Exempla trahunt*”.

У практиці життя може виринути питання (якщо так уже не було), хто чи яка пл. “влада” є поза всякий сумнів морально компетентна у ви-

падках небажаної чи непластової поведінки членів УПС, інтерпретувати чи видавати оцінку або осуд такої? На мою думку виборні пл. органи, передбачені статутами країн та КУПО так як тепер, не можуть цієї ролі брати на себе, з уваги на передбачене їхніми статутами навантаження, та питання довір'я до об'єктивності, що часто вимагало б дискваліфікації поодиноких членів виборних проводів (як тепер). На мою думку, такого пл. тіла потрібно. Я назвав би це Комісією Пластової Етики або Трибуналом Пластової Чести, якого члени покликуювані окремим способом на довший час, були б у своїй дії незалежні від виборних пл. проводів. Завданням такого пл. трибуналу було б інтерпретувати, де до цього заходила б потреба, — Пластовий Закон або, коротко, пластову чи не пластову поставу одиниць і груп.

ПРОГРАМА ПРАЦІ СЕНЬОРАТУ

Пластові сеньйори за освітою, особистими зацікавленнями, професійними заняттями, віком, силою інтелекту — не однорідні гатунки людей, і це природне явище. Основне вивчення діючих сил середовища пласт-сеньйорату, підказало б думку (уже висловлювану раніше), що слід сеньйорам гуртуватись за зацікавленнями та займатись:

1. архівно-музейною справою Пласту;
2. дослідями минулого Пласту, зокрема вкладу пластунів у боротьбу за державність українського народу, — Скавтінг в Україні в рр. 1919—1930;
3. опрацювання проєкції відновлення Пласту на рідних землях після їх звільнення;
4. вивчати ґрунтовніше сучасне положення в Україні та різні ділянки життя — культурну, економічну, наукову, політичну, адміністративно-окупаційні органи, розвідувати про системи контролю, пропаганди тощо;
5. обмінюватись думками та матеріялами, промошуючи серед громадянства такі конструктивні вірні погляди та оцінки, які б не йшли в розріз з ідейними основами Пласту;
6. аналізувати внутрішньо-українські проблеми та робити висновки у сенсі Дротового новітнього громадянства;
7. досліджувати вклад українців, а зокрема пластунів у різні форми життя у країнах поселення (США, Канада, Європа, Австралія, Південна Америка);
8. популяризувати серед громадськості думку “не я, не ти, а ми”, з метою вилімінувати егоцентризм, “сам собіпанство”, шкідливий індивідуалізм, свого рода “культ особи” і подібні негативні явища;
9. підготовляти теоретично та наглядати нові ділянки практичного пластування, от хочби будова човнів, кораблів, літаків, ракет, комунікаційних улаштувань та споруд, астрономічних станцій, далекодільне мандрівництво з метою вивчення побуту народів і таке інше;
10. поширювати та плекати особисті знайомства із скавтськими провідниками та виховниками скавтінгів країн поселення для підтримки наших вимог на форумі міжнароднього скавтіngu;

11. та наприкінці, хоч це найважливіше для індивідуального пластування сеньйора, це “самовиховання”, що в тому віці щойно може бути сто відсотково реалізоване.

Сеньйорську програму не можна звести до точно скоплених на папір формул, ні замкнути їх у бджільні рамки випродукованим воском. Її мусить ціхувати різнорідність, суху схолястику слід заступити творчим шуканням нових форм позитивною фантазійністю з метою прогресу, бо культивування старих, а зокрема вже віджилих форм і лише для збереження нібито “традицій”, в роках мандрівки людини по Місяці та опановування космосу, — з а м а л о !

Реасумуючи сказане про завдання сеньйорату, чи як хтось хоче технічно, — сеньйорів та їх організованих з'єднань, — за гаслами, що у різних фазах існування сеньйорату характеризували його діяльність, уважаю, що на сьогодні сеньйорат не лише обличчям, але повністю — для Пласту.

Щоб щонебудь із повище дискутованого пробувати реалізувати, уважаю передумовою, за словами Сірого Лева (який передбачував, що тягар різних проблем Пласту буде таки на плечах сеньйорату), — що “ми всі повинні себе знати”.

А для реалізування наших шляхетних цілей Пласту, дораджував би я найперше як “кондіцію сіне ква нон”: Практикувати пластову дружбу!

РЕКОМЕНДАЦІЇ У СПРАВАХ УПСЕНЬЙОРАТУ

прийняті 5-им Збором КУПО 7-ого вересня 1970 р. в Торонті

1. Рекомендація: Об'єднання Українського Пластового Сеньйорату (УПС) — це інтегральна частина Пласту, яка є логічним завершенням його структури.

Обґрунтування: Необхідність існування сеньйорату в Пласті у формі Об'єднання Українського Пластового Сеньйорату є зумовлена: актом перманентности пластування, кінченістю одности і тяглости Пласту, зокрема поза межами України, відповідальністю зрілих пластунів за діяльність неповнолітніх пластунів, ефективнішим мобілізуванням сеньйорів у їхній праці над собою, служінням Пластові та українській національній спільноті.

Пояснення: Зразкове пластування сеньйора — це найвищий ступінь пластування. Пластун-сеньйор продовжує своє самовиховання, яке допомагає йому у процесі назрівання, через зразкове виконування обо-

в'язків; а) в родині, б) у професії, в) у Пласті і г) серед української та неукраїнської спільноти.

а) Родина: Праця пластуна-сеньйора в родині є незвичайно великої ваги. Саме в родинному колі пластун чи пластунка мають змогу кожного часу і щоденно застосовувати пластові засади. Родина пластуна повинна бути зразковою одиницею української культури та пластового порядку. Як така, вона повинна не лише зароджувати, у пов'язаності цих вартостей, ідеологію українсько-пластової родини, але й передавати її та поширювати серед ширшого загалу.

б) Професія: У професійному середовищі пластун-сеньйор повинен відзначитися своєю особистістю і, по змозі, здобувати значення та вплив, а зокрема плекати добре ім'я українця серед його оточення та правдиво інформувати чужичців про Україну.

в) Пласт: Зразкова активність у Пласті — це, безумовно, одне з найважливіших завдань пластуна-сеньйора, а відповідальність за долю і розвиток Пласту — це основне зобов'язання УПС.

г) Спільнота: Пластуни-сеньйори повинні бути активними членами нашої спільноти у пов'язаності із Церквою, громадськими установами, науковими осередками, політичними середовищами тощо, як також повинні формувати те ширше українське довкілля чи радше своєрідний "український світ".

Заувага: Для успішної дії Пласту потрібні високоякісні пластуни-сеньйори та справно функціонуючий Український Пластовий Сеньйорат.

2. Рекомендація: Основними клітинами УПС є курені пластунів-сеньйорів. Курінь є традиційною структурною одиницею у Пласті. Курені є конечні в УПС, щоб тісніше пов'язати дорослого члена Пласту із пластовою організацією. У товариському відношенні — це згурпування друзів, які мають спільні переживання за собою та іншу, додаткову, курінну мету до здійснення.

3. Рекомендація: Провід Українського Пластового Сеньйорату творить Головна Булава УПС, обрана на Великих Радах УПС.

4. Рекомендація: Український Пластовий Сеньйорат має свій сеньйорський кодекс.

а. Пластун-сеньйор живе на основі засад Пластового Закону, за-своєних під час виховання в УПН, УПЮ, УСП.

б. Поведінка і діяльність його така, щоб під усіма оглядами можна було його ставити за приклад нашим дітям.

в. Він прищеплює набуті у Пласті чесноти в українське і загально-людське суспільство.

г. Він ніколи не задовольняється пересічністю, а старається бути завжди найкращим у своїй вибраній професії та усіх ділянках своєї діяльності.

г. Він старається на кожному кроці допомогти Пластові, який його виховав, та українському народові, з якого зродився.

е. Він завжди залишається пластуном, людиною, яка змагає до добра, краси і справедливости.

5. Рекомендація: В УПС діє Рада жести УПС для оцінювання поведінки поодиноких членів УПС чи їхніх груп та, в міру потреби, видавання опінії про них. Раді Чести підлягають всі сеньйори, без винятку та без уваги на їх ступінь чи виконуване діловодство.

6. Рекомендація: В основі методики праці пластунів-сеньйорів лежить самовиховання.

ТАКІ КНИЖКИ

можна набути в адміністрації "Пластового Шляху":

- 1) **КІБЕРНЕТИКА, Ї ВИНИКНЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ.** Написав: Атанас Фіголь. Мюнхен, 1966 р. 48 сторінок. Ціна: 50 центів.
- 2) **СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ.** Написав: Атанас Фіголь. Мюнхен — Рим — Париж, 1965 р. 32 сторінки. Ціна: \$1.00.
- 3) **ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЛАСТУ.** До 80-річчя з дня народження д-ра Олександра Тисовського-Дрота. Мюнхен, 1966 р. 48 сторінок. Ціна: \$1.00.
- 4) **УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТОВИЙ УЛАД.** Написав: Северин Левицький. Мюнхен, 1967 р. 136 сторінок. Ціна: \$3.00.

Замовлення і належність посилати до адміністрації "Пл. Шляху":
Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada.

З молодечої преси

Відкриваємо нову сталу рубрику “З молодечої преси”, у якій будемо подавати огляд, аналізу або цілі уривки і витяги із різних пластових і не пластових українських молодечих журналів. У цих виданнях — які не завжди є приступні для загалу пластунів — можна не раз знайти дуже цікаві статті, дискусії, дописи; не раз там знайдемо цікаві думки, які варто витягнути на ширший форум, щоб розпочати дискусію. Починаємо нашу нову рубрику із короткої аналізи журналу “Нові Напрямки”; журнал цей видає Українська Студентська Громада з Нью-Йорку. Особливо ж аналізуємо статті і дискусії на тему Пласту і пластування, які поміщені в кількох останніх числах “Нових Напрямків”. Закликаємо наших читачів прочитати ці статті цілком, бо в короткій аналізі ми не можемо переповісти змісту їх, а справи там порушені є незвичайно важливі.

РЕДАКЦІЯ

Лариса Онишкевич

ПЛАСТОВІ ПРОБЛЕМИ В “НОВИХ НАПРЯМКАХ”

Нью-Йоркська студентська громада почала розвиватись та активізуватись за останніх два роки. Крім різномірної діяльності, уже появилось шосте число їхнього двомовного журналу “Нові Напрями”. Цей вияв писаного слова є зокрема цінний — беручи на увагу порівнюючу відсутність молодечого голосу в інших групах. Після фіяска із журналом УСП “До Висот” чомусь уже сім років старше пластуництво не зуміло чи не відчувало потреби виявити своїх думок, своїх проблем, своїх позицій і творчости у формі журналу. У Канаді вже кілька років існує журнал “Зозулька” — але це дописувачі вже не всі студентського віку. Тут, як і в “Нових Напрямках”, багато з дописувачів і членів редколегії є пластунами (редакція “Нових Напрямків”: Христина Лукомська, Ярмо Кошів, Марія Цимбаліста, Ірина Фтомів).

Головно осіннє число “Нових Напрямків” справляє дуже естетичне враження. Не зважаючи на двомовність, статті написані українською мо-

мою, гідно представляють культуру українського слова. Тільки ж пропорція української й англійської мови (ч. 4-5 має 8 стор. українських та 34 англійських, ч. 6 має 14 українських і 26 англійських) на їхніх сторінках є дуже убога.

Студенти порушують різні актуальні питання — серед них цікава для нас дискусія на пластові теми. У числі за жовтень 1969 р. Ярмо Кошів (пластун) у своїй статті (англійською мовою) про український студентський рух згадує, що на з'їзді УПС 1969 р. в Іст Четгам виявилось, що більшість старшого пластуництва ідентифікує своє українство і пластування з — прогулянками, таборуванням, співанням і маршеруванням. Зацікавлення у праці СУСТА чи в українській громаді нема. У числі 2-3 за 1970 р. Зенон Стахів (“Чорноморець”) виступив “В обороні Пласту” (англійською мовою), і, між іним, висловився, що хоча Пласт є зорієнтований націоналістично, то не зважаючи на велику кількість старших, що є мельниківцями чи бандерівцями, — Пласт є таки аполітичним. Пластуни таки беруть участь у громадському житті, наприклад, і в СУСТА і в Нью-Йоркській Студентській Громаді є велика кількість активних членів-пластунів. В дальшій дискусії Я. Кошів відповідає, що, якщо Пласт дає українській громаді своїх провідників, то “чим більше даний провідник відхиляється від пластового стандарту, тим більше правдоподібности, що він буде успішним” (як провідник, тобто) — за приклад він саме бере Нью-Йоркську студентську громаду.

Я. Кошів у статті “Молоде, домагайся свого права на самовиховання” (ч. 4-5, 1970 — англійською мовою) наświetлює інші проблеми. Він цитує постанову з відправи станичних у Нью-Йорку 11. 1. 1969 (цитата зі “Свободи”), яка ставить вимогу знання української мови, як передумову членства в Пласті. Авторів ця постанова (разом із вимогами участі в заняттях тощо) нагадують накази деяких диктаторів, які періодично такими гаслами проводять чистку свого членства. У справі мови Я. Кошів відповідає голосіві А. Мілянича (у “Свободі”), що більшість батьків не можуть бути добрими учителями мови (української), отже, відповідальність паде на школи. Та коли українські школи, через брак кваліфікованих сил чи із-за фінансових проблем, перестануть існувати — тоді відповідальність впаде на підготовку дома, що є дуже незадовільне. Він пропонує, щоб Пласт приймав “англомовних творчих одиниць”, з думкою, що вони колись навчатися української мови (Автор мабуть не знає як виглядали вже такі експерименти на сходинах чи в таборах, — де у висліді всі “з чемности” говорили, очевидно, виключно англійською мовою).

Далі, він підкреслює, що молодь у Пласті (чи СУМі) перебуває тільки певний час; отже, треба старатись, щоб переживання, які там витворюються, були присмними і щасливими. Він перевів у Нью-Йорку інтерв'ю із 12-ма юнаками, що вже є студентського віку. Ця група тепер “знаходить Пласт нецікавим і репресивним для їхньої ідентичности”, з них тільки 2 ще активні, решту вже викинули, самі виступили чи залишились членами

на папері. Шість із цієї групи не мали навіть української народної школи (одного викинули, інші самі відійшли, бо нічого там не скористали), тільки один з них здав матуру в українській школі і сам признався, що він відповіді під час іспитів повідписував з книжки, а вчителі навіть не заперічили, що це все такого походження).

Я. Кошів далі описує, що виховання в Пласті є просякнене донцівською філософією (чистота мови і культури) — як видно із цитати про рішення станичних; він пише, що “пластові провідники не зуміли зрозуміти, що чисті (справжні) українці не родяться, — їм треба дати такі товариські середовища, у яких вони могли б свobodно вироблятися”. Автор пропонує, щоб для протидіяння втрати членства взяти пораду проф. М. Держка і “зацкавити більше засимільованих українців, щоб стріпити їхню свідомість” (стаття “Пласт очима непластуна”, “Студент.., лютий 1970). Ярмо Кошів не бере тут на увагу стану тих батьків, які великими зусиллями тримають у своїх дітей гідний рівень знання української мови, і коли посилають дитину до новацтва, то очікують, щоб там було таке саме товариство, а не, щоб пластові сходни (мішаною мовою) мали протилежний вплив. Та з думок Я. Кошева випливає для нас друге питання: чи є в нашій спільноті відповідні товариства, організації для дітей, які слабо (або зовсім ні) володіють українською мовою? Є такі товариства в Канаді, але у США їх нема. І тому зовсім правильно (хоч дуже пізно) Пластовий Конгрес Другий торкнув цю справу, закликавши, щоб Пласт допоміг нашій спільноті зорганізувати для цієї великої кількості молоді відповідне товариство.

Проте повернімось до дискусії про інтерв'ю із дванадцяткою молодців. На запит: які приємні переживання залишив їм Пласт, вони відповіли: — участь у танцювальному гуртку, відзначення, табір “Лісової Школи”, писання хроніки. Та всі вони підкреслювали, що на сходинах у них не було цікавих зайнять. Їх викидали навіть із домівки, якщо вони поза сходинами хотіли там грати стук-пук.

Наступну проблему, яку порушив Я. Кошів, — це не однакові права у Пласті щодо курення і пиття юнаків і старших пластунів (чи й сеньйорів). Він питає, чому юнакові заборонено курити й пити тоді, коли старшим можна пити коло домівки в “Орхідеї” чи після нічної тиші в таборах, чи в “барах” поза таборами. Члени “дванадцятки” запитували, чому тоді можна входити в приватне життя юнаків і карати їх за пиття чи курення марівани. Вони твердять, що обвинувачення за таке курення не було доказане, а трибунал їх засудив. Я. Кошів тут твердить, що звільнення юнака на кілька місяців за вживання марівани має поганий вплив, бо молодь тоді втрачає ідентичність зі своєю групою, дістає почуття меншевартості. Але Б. Поритко в числі 6 (1970) “Нових Напрямків” відповідає авторові (англійською мовою), що справа курення даної групи в Нью-Йорку була покладена на домагання батьків і даних від поліції. Кошовий хотів із тим гуртком далі сходитись, але вони самі остаточно перестали з'являтися на

сходини. Б. Поритко твердить, що нікого не викидається із Пласту відразу тільки за пиття, курення чи марівану; справа із повищим гуртком дійшла до згаданого стану, аж після того, як цей гурток під час курінної збірки пляував у ноги курінному.

Далі, Я. Кошів звертає увагу на брак першоякісного проводу у Пласті. У висліді, він пише, що молодь виростає з досить цинічним поглядом на своїх провідників. Він також пропонує змінити програму з натиском на культурні ділянки, а не на саме пластування (в природі). Він критикує матірні курені, які тратають час на непотрібну конкуренцію поміж собою. Він закидує, що в нас нема самовиховання, що старші виховники домінують над юнаками і не дають їм можливості самовиховуватися і мати самоуправи, що юнаки не вирішують про виключення товаришів. Молодь мусять чекати на програму “згори” — замість того, щоб укласти свою. Автор закінчує свою статтю словами: “пам’ятай, молоде, це твоє життя, твоя молодеча організація. Отже, не чекай на когось, щоб тобі плянував програму, — зроби це сама”.

У відповідь на статті Ярка Кошева Борис Поритко зорганізував дискусію в цій справі (9. X. 1970), з такими членами панелю: Я. Кошів, Олег Ільницький, Борис Поритко та Андрій Ярош. Присутніх було близько 45 осіб. Б. Поритко закинув Кошеву, що вибрана “дванадцятка” не була репрезентативною, що вона ніколи не переймалась пластовою ідеєю, не була активною.

Ярко Кошів узагальнює, трохи перебільшує, але він наświetлює факти, проблеми, які існують: справа мови, організацій для тих, які не володіють українською мовою, справа пиття серед членів таборових булав, пиття і курення марівани серед юнацтва, справа самовиховання, юнацької програми та ініціативи, все це існує. Деяких проблем із згадуваних не ставлено досі на папір у пластовій пресі, і треба було відважитись аж студентському журналові їх порушити. Може тепер ці справи знайдуть відгук і в нас?

Починаємо нову сталу рубрику: “Дискусійний Форум”. У цьому відділі міститимемо контроверсійні статті, листи і дописи на різні теми із пластового життя і його оточення. Сьогодні починаємо з двох статей, передрукованих із курінної преси.

Думки, висловлені поодинокими авторами статей у цій рубриці є їхніми власними, не конечно збігаються з думками Пластунства чи Редакції журналу “Пластовий Шлях”. Містимо їх для того, щоб розпочати дискусію на сторінках нашого журналу на теми, які, на нашу думку, тепер є пекучими для нашої організації. Чекаємо на відгук від Вас, наших читачок і читачів.

А що Ви на це?

РЕДАКЦІЯ

У СПРАВІ ВИБОРУ НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА

Свого часу були розіслані розпорядження про номінації на пост Начального Пластуна, де було сказано, хто має право його вибирати, а саме: гетьманські скоби, курінні куренів УСП і всі сеньйори.

Це мене трохи збентежило. Я завжди думав, що Пласт — це організація української молоді. Запитався я одного старшого сеньйора, чому юнаки не мають права голосу в цій справі. “Що, ви хочете, щоб ці смаркачі вибирали людину на такий поважний пост?” — відповів мені обурено друг сеньйор. Я нічого більше не хотів казати, бо що ж можна сказати такій людині?

А шкода — була б тут нагода провести передвиборчу кампанію. Кандидати на Начального Пластуна мусили б об’їхати кілька станиць, поговорити з юнаками та сказати їм, чому вони хочуть бути вибрані на такий пост. Між юнаками могли б відбутися дискусії, які оживили б монотонний побут щоденного пластового життя. Може колись юнаки могли б похвалитись, що вони брали активну участь у виборі Начального Пластуна.

Але, скаже сеньйор, пощо стільки проблем? А зрештою, чи наш Пласт є ще тепер організацією української молоді? Я починаю щоразу більше мати сумніви. Сеньйори, які вже довші роки не працювали всі інші булавні почали питатися: а якщо він дістає гроші за працю в таборі, то чому і я не маю? Тож так почали платити: шміракам у кухні,

з юнацтвом чи новацтвом, не раз проводять Пластом. Вони накидають свої думки молодшим. Зі “смаркачами” не хочуть навіть говорити. Забувають, що Пласт є власне для тих, котрих вони називають “смаркачами”.

Тішить мене, одначе, що є ще між старшим громадянством люди, які мають кращий погляд на наше юнацтво. Я говорю, наприклад, про професора Омеляна Прицака, який загостив з Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті на новацький вишкільний курс останнього літа. Просив мене, як команданта, чи він не міг би поговорити з юнаками про Гарвардську Катедру Українознавства. Усі юнаки (15-16 років) слухали його дуже уважно, задавали дуже добрі запити, і скористали з гутірки. Наші юнаки не є “смаркачами”, а багато більш розвиненими людьми, ніж не одні з наших сеньйорів здають собі із цього справу. Професор Прицак не погорджував ними, а з кожним говорив, заохочував. Таке наставлення до юнацтва потрібне всім нам, пластунам-сеньйорам. Треба, щоб між нашими юнаками та сеньйорами було дружне, природне відношення. Сеньйори, які не хочуть говорити із “смаркачами”, не повинні бути у Пласті. На це є організації для “старших”.

Пл. сен. Теофіл Старух, СМ

(За листком Плем'я “Сіроманці” — “Аву”)

Любомир Онишкевич

ПЛАТНІ ПЛАСТУНИ

Почнімо від питання: “чи пластун має працювати у Пласті за гроші, чи має добровільно віддавати свій час і працю для організації, яка його виховала і стільки йому дала?” Здається, що якихось 20 років тому на це питання могла бути лише одна відповідь: уся праця у Пласті є добровільна і безкорисна. Інакше й бути не могло. Ті, що працювали у Пласті, працювали з ідейних мотивів; віддавали свій труд і час для виховання української молоді, а тим самим для своєї Батьківщини — України.

Але часи змінилися. Пластунни стали заможніші, уже не бідували так, як тоді, коли приїхали шойно з Європи. І тим самим вони пізнали, що їхня праця — це гріш. І вони воліли працювати “овертайми”, щоб заробити більше грошей, аніж віддавати задаром свій час Пластові. І настала тоді посуха на виховників: дітей у Пласті ми мали стільки само, що й колись, але не було більше охочих їх виховувати. Не було братчиків, булавних чи комендантів на табір. Не було охочих працювати в адміністративних справах тощо.

І тоді Пласт попрошався зі своїми принципами. Вирішено, що табір мусить відбуватися, хоч би й не було охочого на цей пост. Але табір без коменданта не міг існувати, тож ми просто найняли коменданта. Хутко

адміністраторам осель, бунчужним, братчикам, “лайфгардам”... Упродовж коротких кілька років почали платити всім, що їхали на табір. КПСтаршини визначили стандартові ставки, і з пластових осель зробився бізнес.

Подібно і з іншими “критичними” постами. Гадаю — незабаром почнуть і інші пластові працівники питатися: “якщо він дістає гроші за свою працю, то чому я — ні?” Якщо є платний комендант табору, то чому не має бути платним станичний чи голова КПС, чи кошовий? А якщо булавним платимо, то чому не впорядником, які працюють може найважче?

Покищо ми того ще не маємо. Але позначки вже є. Це лише kwestія часу. Пласт матеріялізується, щоразу менше ідейних, відданих працівників для загального добра, а маємо “пластунів на винайм”. Незабаром будемо стягати з батьків по \$500 на рік за оплату їхньої дитини у Пласті. Бож хтось мусітиме ті всі платні сили оплатити — хто ж може це зробити, як не ті ж батьки, які хочуть, щоб Пласт їм діти виховував, бо вони самі на те не мають часу?

Цей матеріялізм відчуваємо тепер усюди. Щоразу то більше пластунів уважає, що так має бути. “Американський скавтінг має платних працівників” — почувете. І цілий підхід у Пласті міняється: ми вже не є організацією ідеалістів, а корпорацією бізнесменів.

Можливо, що багато з моїх читачів із тим станом справи погоджуватимуться. Можливо, що багато скаже: стан — недобрий, правда, але що ми можемо іншого порадити?

Я не думаю, що такий стан справи є в порядку. Я думаю, що можна тому станові зарадити. Щоправда — буде важко, колись було б багато легше, якщо б ми того не почали були. Але справа ще не безвиглядна.

Чому я вважаю, що стан цей не є в порядку? На це є багато причин.

Поперше: причина чисто практична. Якщо ми будемо продовжувати платити деяким пластунам, то хутко мусітимемо платити всім пластунам за їхню працю. А тоді пластові оплати наберуть швидко астрономічних пропорцій: думаю, що буде \$500 мінімум на дитину річно, щоб оплатити всіх упорядників, зв’язкових, кошових, членів ГПБ, КПС, КПР, ГПР, КТК і Бог знає кого ще... Скільки дітей зможе тоді належати до Пласту? Скільки батьків зможе собі на те дозволити? Я маю троє дітей — чи зможу я платити \$1,500 на рік, щоб посилати своїх дітей до Пласту?

Якщо ж ми не оплатимо всіх працівників у Пласті, то буде скрайня несправедливість. Це маємо тепер. Чому платимо за працю в таборі, де молодий студент має задаром вакації, але не платимо іншому студентіві,

який тих самих дітей має щотижня на сходах, де тратить на них час замість учитися? Чи одна праця не рівна другій?

Через те, що деякі пластуни беруть гроші за свою працю у Пласті, ми маємо дуже негативне ставлення батьків. Мовляв: я плачу гроші за свою дитину, то чому ви ще не навчили її говорити по-українському? Чому вона ще не вміє танцювати козачка? Чому вона не виступала на святі? Я посилаю свою дитину до вашої “школи”, плачу добрі гроші, а що ви її там навчили? Багато батьків думає, що пластуни “наживаються” з їхніх дітей. А інші вважають, що раз вони за свою дитину дали гроші, то вони вже не мають відповідальності тією дитиною займатися — нехай Пласт її виховує.

Але може найгірший ефект платності у Пласті є таки на самих нас, пластунів. Не буду над тим розводитися: думаю, що кожний з нас знає, що цей стан подій деморалізує членів, ставить їхню ідейність та ідеали під знак запиту, дегенерує цілий Пласт.

Чому цей стан заіснував? Думаю, що найважливішим чинником є брак почуття відповідальності. Батько дає свою дитину до Пласту, але дуже часто не відчуває якоїсь відповідальності перед Пластом. Він не думає, що хтось віддає свою працю, час і енергію, щоб виховати його дитину. Він не думає, що він має відповідальність перед своєю дитиною.

Абож візьмімо старшого пластуна чи сеньйора. Він був новакком, а потім юнаком. Сотні людей уклали свою працю на те, щоб його у Пласті виховати, щоб йому уприємнити час, щоб навчити його, загартувати його тіло, зробити його здоровим на душі й на тілі. А ті люди працювали переважно без заплати. Чи думає він про те, щоб цей вклад часу і енергії віддати Пластові, працюючи безкоштовно над вихованням інших дітей? Чи думає він про те, що він має відповідальність, зобов'язання, борг супроти Пласту? Дуже часто — ні. Він або належить до Пласту лише на те, щоб мати дальшу приємність для себе самого у своєму курені або розчарується і відходить, не віддавши Пластові й малої частини свого боргу. І тут, думаю, є і ціла причина нашої проблеми. І тут теж лежить можлива розв'язка.

Ми повинні прийняти у Пласті принцип “боргу праці”. Ми повинні поставити справу ясно: кожний батько чи мати, які мають своїх дітей у Пласті, мають за це якимось у Пласті відпрацювати. Кожний старший пластун чи сеньйор, який виховався у Пласті, має за те у Пласті свою заборгованість вирівняти — своєю працею.

Ми повинні морально наших членів і батьків до того зобов'язати. А можливо, ми повинні навіть написати це на папері, як формальний контракт. Ми повинні притиснути всіх тих ледач — паничків і панянок, які є ще у Пласті чи з нього вже вибули: “скільки років ти виховувався

чи виховувалася у Пласті? — маєш стільки само років у Пласті відробити. А скільки років ти мав приємність, належачи до свого матернього куреня? А як ти віддячишся Пластові за ті приємні хвилини?”

Зокрема гостро ми повинні поставитись до батьків: хочеш, щоб твоя дитина належала до Пласту? — так працюй у Пласті якось! Рік праці, за рік приналежності твоєї дитини. Тоді, напевно, ті батьки зрозуміють, у чому суть Пласту і що це таке Пласт. А що більше — вони наберуть почуття відповідальності супроти своїх власних дітей, може більше зближаться до них...

Що такі батьки чи пл. сеньйори можуть робити? Відповідь ясна — усе. Починаючи від праці при прикрашенні чи ремонтovanні домівки, секретарської праці, праці при розсилці чи адміністрації журналів, чи іншої допомоги — а кінчаючи на виховній праці: на таборі, в домівці, в редагуванні журналу. Чому ми маємо так багато батьків-лікарів, а ніколи нема ніякого лікаря на табір? Чому ми виховуємо дітей наших письменників та малярів, а нема кому писати чи ілюструвати пластового журналу? Чому ми не маємо системи “ден-мадерс” у Пласті, в новацтві, так, як мають це американські “бравніс”? Чому ми не можемо вживати батьків наших пластунів на інструкторів на таборі чи на сходинах у домівці?

Думаю, що якщо б ми могли поставити таке зобов'язання до всіх батьків і сеньйорів і якщо б ми могли провести в життя цей принцип “боргу праці” навіть лише на 25 відсотків, то не було б нам потреби на “винаймлених пластунів”, ми б мали більше людей до праці, ніж треба.

Як же ж провести це в життя? Буде важко, але можливо. Думаю, слід починати від батьків новаків і молодших юнаків: вимогою прийняття дитини до Пласту (чи дальшої приналежності у Пласті) було б підписання батьками заяви, що вони зобов'язуються до праці у Пласті — рік праці, за рік приналежності дитини до Пласту. Старших юнаків чи старших пластунів ми повинні подібно зобов'язати особисто: кожен з них мусітиме підписати заяву, що він сам буде працювати в Пласті відповідно. Тоді зможемо зробити тиск на сеньйорів: скільки років тебе виховували у Пласті? Чи ти відробив це?

При нагоді підписання заяви, батько чи пластуун, може виповнити анкету, де подав би свої здібності і заінтересування: у який спосіб він може працювати у Пласті. У той спосіб мали б ми надзвичайно вартісну картотеку, яка дозволила б нам діставати відповідних людей до відповідної праці.

Узагалі такий плян мав би позитивний вплив на Пласт, що варто над тим попрацювати і провести його в життя.

Чи ми зробимо це?

Чи будемо мати у Пласті “борг праці” чи далі — “пластунів на винайм”?
(За журналом Плем'я “Сіроманці” — “Там-Там”)

ПЛАСТ І БЛУД

(Передруковуємо оригінальний текст із деякими скороченнями)

Нижче поміщуємо статтю Яреми Келебая, п. н. “Пласт і блуд”, яку передруковуємо зі студентського журналу “Зозулька”, ч. 4/21/70, за грудень 1970 р. Стаття ця атакує основні закладки скавтіngu та українського Пласту. Тому, що написана є вона людиною, яка виховалась від малої дитини у Пласті, ми повинні пригадати: чому авторів цієї статті та багатьом іншим особам, які виховались у Пласті, не є ясні засади, на яких побудовано Пласт. Із засадами і методикою Пласту можна погоджуватись або ні, але людина, вихована у Пласті повинна бути зовсім обізнана, які саме є ці засади і методи. Очевидно, ми не погоджувемось із більшістю думок автора статті. І тому після неї містимо “відповідь” члена нашої Редкалегії. — Редакція

При кінці 19-го сторіччя в Африці, Бейден-Павел заснував скавтіng для хлопців. Декілька років пізніше, за взором британського скавтіngu, д-р О. Тисовський став основоположником Українського Пласту.

Британський скавтіng був оснований на певних підставах. При кінці 19-го століття Велико-Британія була світовою потугою. Вона мала величезну імперію, над якою “сонце не заходило”; воєнні фльоти, адміральство, та аристократію, котра управляла цією “національною системою”. В цій “національній системі” існував певний “клімат опінії”. Коли читаємо історію тих часів, то виразно бачимо, що англійці мали “віру” в те, що їх Вікторіяньська Корона, адміральство, аристократія та імперія були частинами Богом даного “природнього порядку”. Вони так переконливо запанували та зачарували “світ”, що їх “національні вартості” стали “всесвітніми вартостями”. Тоді, коли вони експортували британський імперіялізм до Індії, Африки, та Далекого Сходу, то робили це під прапором “християнства”, “цивілізації”, “прогресу” та “демократичного усвідомлення”. В своєму розумінні вони не накидали своїх “національних вартостей” чи інтересів. Вони твердили, що вони усвідомлюють

світ та, що вони є поштовими голубами християнства, миру та природного Божого порядку.

Велико-Британія почала будувати свою імперію в початках 17-го століття. Але, вже при кінці 19-го століття почали показуватись “розколи” в їхній “імперіяльній системі”. В той час Європейські держави почали також мати “імперіяльні амбіції”, та почали конкурувати з Британією. В самій Англії робітничий рух почав підніматися проти недотягнень імперіяльної системи. В далеких кутках, а головно в Індії та в Африці, зродився “резистанс”. Політика Джозефа Чемберліна, твори письменника Рудярда Кіплінга, та Англо-Бурська війна виявляють нову впертість британського імперіялізму, тепер вже на оборонних позиціях.

Бейден-Павел був “апаратчиком” цього впертого імперіялізму. Він служив довший час в Індії, а пізніше відзначився в Англо-Бурській війні в 1899—1902 р., підчас якої британська воєнна команда, між іншим, “вигумала” “концентраційні табори”, які пізніше удосконалив Гітлер та Сталін.

Бейден-Павел воював у згаданій війні. Він опрацював свою теорію скавтіngu в 1899 році. Він позбирав свої думки підчас своїх “походів”, підчас свого нагляду над окупованими територіями. Поставив “діягнозу”, скавтіng був його “рецептою” на запримичені ним “розколи”, “непорядки” в його улюбленій імперії, в його “раю”. Скавтіng був методом до забезпечення та продовжування “імперіяльного порядку”. Скавтіng був на те, щоб приготовляти британську молодь до її правильного покликання на місце “під сонцем”.

Підставою цього британського порядку була “віра” в чотири “концепції”. **Перша**, “аристократизм”. Скавтіng мав виховувати “еліту”, яка мала б дальше управляти британською імперією. **Друга**, вікторіянське “пуританство”. Молодь мала бути вихована в одноманітній “етиці” і всі одностайно мали заховувати диктати тієї етики. Праця над собою, жертва, послідовна здержливість від всяких “некорисних” приємностей, самовідмовлення і т. п. **Третя**, “парамілітаризм”. Молодь мала належати до “організації”. Організація мала бути побудованна за мілітарним взором. Команда, піхота, ранги, степені, накази, дисципліна, послух, підпорядкування, лояльність, нагани, кадри, гуртки, курені, відзнаки, проби вмільости, знаки, вузли, шатра, морзе, впоряд і все те, що ми всі пережили. **Четверта**, “імперіялізм”. Віра в свій нарід, і в свою “націю”, як носія спеціальної “ідеї” та космологічної “місії”.

Іншими словами, Бейден-Павел, обсервуючи життя навколо себе припускав та вірив, що “аристократизм”, “пуританство”, “парамілітаризм” та “імперіялізм” були невід’ємною частиною “природного порядку” і що суспільним обов’язком було якнайскорше і в якнаймолодшому

віці вшіпити (читай, індоктринувати) віру в ті “вартості” в молодечій душі.

Такою сильною, впливовою та першорядною була Британія, що багато суспільств попросту “дивувалися” як мудро і розумно Британія зрозуміла “Божу волю” та виконувала її тут на землі. Від Британії та її установ лише можна було собі брати **приклад**.

Д-р О. Тисовський, в добрій волі, з найкращими бажаннями також попав в цей **блуд**. Він взяв собі Британію за приклад. І британський скавтінг за взір. Одначе ми не мали великої аристократії, яку можна б було обдаровувати “продуктами” Пласту. Як нарід, ми ніколи не мали глибокої віри в вузьке протестантське пуританство. Ми не мали імперії. І в нашій історії ніколи не виявлялася тенденція до “мілітаризму”. Всежтаки, “безцільність” Українського Пласту не завважилось в тривожних воєнних та міжвоєнних часах. Після 1911 року війни, окупації, перевороту, переслідування не уможливлювали такої рефлексії як було б треба над цілями та обов'язками Пласту. Безцільність Пласту, та ще “новіших” українських молодечих організацій, які на еміграції імітували його, почалося відчувати аж по наших прибутті на “еміграцію”. Це зачалось тоді, коли ми, члени Пласту, почали відкидати те, чим наші родичі і ми стали. Ми зачали відкидати концепцію “еліти”. Ми вчилися шанувати демократію. Ми зачали відкидати пуританство і гіпокризію. Ми зачали відкидати той “парамілітаризм”, що зробив недумаючих мавп з людей, які перше зі сходу, а потім зі заходу і знова зі сходу перемашеровували через наші землі. Ми зачали відкидати тактику “імперіялістів”. Ми стали за українською “пристойністю”, а не за якимсь чужим “порядком”, бо ми ваші, а не “пруські” сини.

Хтось загубив нашу “спадщину” і нас. А ми до своєї “спадщини” хочемо повернутись. Тому ми маємо за обов'язок виховувати не на “аристократчиків” чи “панків”, а на **демократів**. Тому ми хочемо плекати не чужу одноманітну пуританську етику, а свої широкі “звичаї волі”. Тому ми хочемо вчити своїх дітей пам'ятати, думати, читати, а не маршувати. Тому ми хочемо допомагати ставити свій нарід на правильні шляхи.

З нашого скромного і випадкового читання української історії, ми не знаходимо “історичної тенденції” панувати над кимсь. Ми не знаходимо морального “пуританства”, не пити, не курити. Навпаки, бачимо широкі різноманітні ритуали, мед, горілку, люльку, звичаї, символічні святкування космологічного порядку, відчуження зв'язлості неба і землі, минулого з будучим. Не знаходимо Австро-Угорської, чи Пруської “вузькості”. (Цікавим було б колись іншим разом застановитися, що з того українського, що нас учили, фактично є “австрійським”, “пруським” або ще чимсь іншим?). В портретах козаччини не бачимо мундурів чи лав.

Бачимо “пир” та різноманітних любителів волі. Ми хочемо виховувати таких, “повних людей”, які свідомі, що існує багато способів провадити своє життя.

Український Пласт є зорганізований на: поперше, “чужих” і подруге, **перестарілих** ідеях. Аристократизм, пуританство, парамілітаризм та імперіялізм дотепер не відігравали великої ролі в нашій історії. Тим можемо гордитися! Наша коротка “фліртація” з ними (в Пласті та в подібних молодечих організаціях) нам виявляється блудом, який наша молодь тепер “виправляє”. І чи хтось буде над цим “бідкатися” чи ні, а молодь вкінці його “виправить”. Про це можемо бути певні. А наразі наша молодь лише відчужена від цих “не-українських” і “несучасних” молодечих організацій і тому в більшості наші “домівки” стоять порожніми.

Любомир Онишкевич

ПЛАСТ І БЛУД?

Під таким наголовком появилась стаття Яреми Келебая з Монтреалю в журналі “Зозулька” ч. 4/21 1970 р. У цій статті автор старается доказати, що було помилкою (“блудом”) зосновувати український Пласт на чужих, скавтських основах, бо через це він чужий своїм духом українській стихії. Я хочу коротко відповісти другові Келебаєві; на мою думку він зовсім хибно зрозумів історію та ідейні основи як Пласту, так і скавтінгу.

У першу чергу Я. Келебай зовсім невірно інтерпретує історію заснування скавтінгу. Англія не була першою та єдиною країною імперіялізму: тисячі років перед Вел. Британією існував уже імперіялізм Персії, Риму, Китаю, Джінгіс Хана, Еспанії — щоб згадати лише декілька. До речі, імперіялізмом можна назвати і походи Київської Русі на Червенські Города чи на хозар тощо. Але не це важливе. Важливим є те, що Бейден-Пауелл уклав головні засади скавтінгу під час бурської війни, яка була, безперечно, імперіялістичною. Із того факту Я. Келебай робить висновок, що скавтінг — це знаряддя імперіялізму.

Але пригляньмось до мотивів, які спонукали Бейден-Пауелла до створення скавтської системи: як пише він сам, під час війни з бурами він побачив бурських хлопців, які — на його думку — зовсім перевищали своїх ровесників-англійців. Бурські хлопці були заправлені і на душі і на тілі; вони були загартовані, зарадні, індивідуалісти; вони вміли дати собі раду у природі, яка була їм приятелем, а не ворогом; вони були віддані своєму народові, братерські, чесні. Вони були такими, якими він бажав би бачити всіх хлопців — в Англії, а далі і в світі. На основі своїх

обсервацій — обсервацій ворога — він уклав програму для виховання хлопців, яка із часом розрослась у світовий скавтінг.

Бож у цій програмі було щось, що захоплювало всіх: і то не лише країни, які мали імперіялістичні амбіції. Навпаки — скавтінг поширився серед свіжо звільнених народів Африки, Азії, Південної Америки — народів, які мали б усі дані відкидати шонебудь, що тхне імперіялізмом. А зате у скрайньо-імперіялістичних народів скавтіngu нема: не було скавтів ні в гітлерівській Німеччині, ні в комуністичній ССРСР, чи Китаю, чи будь-якій іншій фашистівській, комуністичній чи іншій диктаторській країні. У Чехо-Словаччині скавтінг почав відновлятися за Дубчека, а здушили його разом із свободою большевицькі танки. Видно, що ідеали інтернаціональної дружби, індивідуалізму і т. д. не підходять диктаторським, імперіялістичним режимам, які зразу ж забороняють існування скавтіngu.

Тож імперіялізм світового скавтіngu — це просто фантазія. А вже добачатись якогось імперіялізму в українському Пласті — це просто сміх. Навпаки — скавтінг сьогодні — це дружба поміж представниками різних народів світу, як напевно переконався кожний, хто колись брав участь в інтернаціональних джемборі. Скавтінг — це Об'єднані Нації, але на майже 40 років перед початком ОН. Це ідея інтернаціонального братерства — ідеал, який сьогодні такий популярний серед молоді. Стільки про імперіялізм.

Перейдімо ж до другого закиду Я. Келебая — парамілітаризм. Він мильно виводить мілітаризм у Пласті від скавтіngu; а в дійсності скавтінг мілітаризму в собі не має. Бейден-Пауелл писав: “Військова капральщина прямує до знищення особовости, тоді як ми прямуємо до того, щоб розвинути в скавтів індивідуальний характер... Наша мета — зробити з наших скавтів молодих лісовиків, а не наслідувати вояків”.

Це не звучить мені — як змагання до мілітаризму. Навпаки — підставою системи Бі-Пі був індивідуалізм, на який засновник скавтіngu клав найбільшу вагу у своїй програмі. Коли читаємо “Скавтінг для хлопці”, то бачимо, що тема індивідуалізму проходить через книгу, як та провідна червона нитка.

Щоправда, у Пласті ми проходили період “парамілітаризму”, який ще де-не-де в нас досьогодні залишився. Але це не прийшло до нас зі скавтіngом, а зродилось уже в українськiм Пласті (вистачить лише порівняти наших пластунів із англійськими скавтами, щоб переконатись, що це правда). Цей мілітаризм у Пласті можна б назвати блудом; сьогодні він, напевно, невиправданий, і я сам проти нього не раз виступав (дивись, наприклад, “Там-Там”, 1969). Але мав він свою історичну рацію: в окупованій Україні треба було виховувати майбутніх Чупринок, Бандер, Гасинів-Лишарів; цього вимагав дух часу. Також зараз по війні біль-

шість пластових провідників свіжо вийшла з війська, тож природньо застосовувала військові методи у пластових зайняттях. Зрештою, в цей час панувала загальна віра, що ми незабаром повернемось в Україну зі зброєю в руках. Сьогодні ж, у зовсім інших умовах, Пласт поволі відкидає методи мілітаризму і повертається до своїх притаманних заложень: індивідуалізм і виховання характеру.

Дальшою прикметою, яку Я. Келебай критикує, як ніби чужу і неправильну, це — аристократизм. Можливо, в оригінальному скавтінгу були певні риси аристократизму, але вони не перейшли до нас до Пласту. Тут є багато замішання. Багато людей мішає принцип “елітарности” у Пласті із аристократизмом. В дійсності, слово “елітарність” у понятті Дрота мало зовсім інше значення: пластун має старатись бути завжди якнайкращим, в усьому, що б він не робив. Дрот правильно бачив, що українському народові треба не темних мас, а одиниць-провідників в усіх ділянках життя: політичному, науковому, культурному, мистецькому тощо. Тільки народ із сильною провідною верствою може вибороти собі свободу. Україні такої провідної верстви дуже бракувало, що болюче відчували ми під час 1-ої Світової Війни. Алеж майже кожна нормальна людина може виробити в собі провідницькі здібності; а кожний може працювати над собою, щоб якнайбільше навчитись, якнайбільше доконати, якнайвище стати. І це власне є та різниця між аристократизмом та елітарністю: аристократи — це люди, які народились у провідній верстві, еліта ж, у значенні Дрота, — це люди, які поборолі всі труднощі, працюючи над собою, щоб стати тим найкращим представником свого народу перед світом.

І в цьому немає нічого не-демократичного. Бож демократія не означає, що всі однакові і ніхто не старається бути президентом. Я думаю, що Пласт, згідно з дійсним духом демократії, власне й говорить кожній молодій людині: старайся, працюй над собою, щоб вибитись на цього президента.

Демократичність Пласту і скавтінгу проявляється в багатьох аспектах: у внутрішній виборчій структурі, але може найбільше у засадах братерськості, взаємної допомоги, дружби, толеранції, засад “фер плей”, доброго діла. Я не маю найменшого сумніву, що якщо б усі люди поступали із засадами скавтінгу то в світі було б багато легше і приємніше жити.

Прийдімо ж до останнього закиду Я. Келебая — пуританство. Він чомусь вважає, що пуританство — це англійська прикмета, чужа “українській душі”, яка в його уяві, це “люлька, пир, мед-горілка”. Це скрайньо неправильне ставлення справи: англійці мали свої періоди гедонізму (напр., “доба елисаветська”), так само, як і ми. З другого ж боку, укра-

Інці мали свої пуританські періоди — головню в Галичині, де й зродився Пласт. І я думаю, на основі обсервацій, що наш Пласт таки багато більше пуританський, як напр., американський скавтінг... Це можна приписати у великій мірі українській аскетичній традиції, якої прихильником був Основоположник Дрот.

Дрот уклав був прекрасний закон для Пласту, у якому він старався викоринити в молодому поколінню ті хиби, які, на його думку, традиційно переслідували українців. Одначе, ми пізніше зробили “блуд”: ми вибрали із закону одну точку (12), про пиття і курення, забуваючи про всі інші, багато важливіші. І ми, типово по-українському, за неї сперечались роками (так, як ми завжди сперечаємось “за дурниці”: календар, прапор і т. д.). Це, очевидно, було помилкою. Але не було помилкою старатись виховати молодь на людей характерних, чесних, самодисциплінованих, відданих справі, патріотичних. Можливо, Дрот власне бачив у минулому нашого народу забагато тих “пирів, горілки-меду”, тих міжусобиць, чварів і т. п. — прикмет, через які сьогодні ми не маємо власної держави. Дрот не хотів накинути молоді “пуританізму” — далеко від того: чи пуританська душа має пластову усмішку на обличчі? Чи пуританець є завжди доброї гадки? Поміж пуританізмом та розгнuzданим гедонізмом є широка галявина здорового підходу до життя, і саме таке здорове наставлення Пласт старається передати молоді.

Врешті ж Я. Келебай атакує Пласт на загальних принципах — це запозичена, чужа ідея. Чи із такою самою логікою він відкине ідеї християнства, які прийшли із Палестини? Демократії, яка прийшла із Греції? Це ж нонсенс. Ми б мусіли відкинути азбуку, яка прийшла з Фенікії, цифри — з Арабії, Червоний Хрест — із Швайцарії... Чи десь є народ, який не запозичав добрих ідей в інших? Хіба може дикуні в Новій Гвінеї, але й ті передають елементи культури із села в село. Історія культури — це історія взаємних запозичань.

Отож, переглянувши закиди Я. Келебая, ми знайшли замість імперіялізму у скавтіngu — інтернаціональне братерство, замість мілітаризму — індивідуалізм, замість аристократії — демократію і допомогу ближнім, замість пуританізму — здоровий глузд. І сьогодні, поверх 60 років після створення скавтіngu ми знаходимо в ньому ідеї, які мають з а с а д н и ч е відношення до сьогоднішнього дня і його проблем. Наприклад — сьогодні модна екологія і відновлювання природи. Але ж скавтінг і Пласт від самого початку проповідували ці думки: скавт — приятель природи.

Щоправда, і в скавтіngu, і в Пласті є свої негативи; як є вони, зрештою, у кожній людській організації. Нашим завданням є ці негативи викривати і їх виправляти. Але засади в нас добрі. Інакше не були б вони такі вічно живі і з відношенням до пекучих проблем життя.

Куток Пластприятю

Редаґус: Олександр Луцький

Від Редакції: Дійсно з радістю і вдячністю треба привітати ухвалу Редакції “Пластового Шляху” відкрити у цьому журналі “Куток Пластприятю”.

Це вперше в “Пластовому Шляху”, органі пластової думки, відкривається такий куток і вперше представник Пластприятю увійшов також у склад Редакції “Пластового Шляху”. Цим побільшуються видання Пластприятю на міжкrajовому та світовому поземі, бо дотепер появлялося тільки одне видання Пластприятю, а це раз у рік “Листок Пластприятю”, що його видавав Діловод Пластприятю Крайової Пластової Старшини в Америці.

А проте, батьки пластової молоді і гуртки Пластприятю виконують неабияку допоміжну ролю, в більшій чи меншій мірі, у всіх діях та успіхах Пластової Організації. Вони, очевидно, радіють усіма позитивними успіхами організації своєї молоді, своїх дітей та рівночасно переживають також і всі турботи та проблеми виховного характеру.

А в минулому 1970-му і в цьому 1971 році було чим радіти, але й є чим турбуватися усім нам, і пластунам і пластовим виховникам і батькам та приятелям пластової молоді.

До важливіших, ясних і радісних, подій у житті Пластової Організації в 1970 р. треба зачислити святкування під спільним гаслом — “Пласт — наша гордість і мрія!” — 25-річчя віднови легальної дії Пласту в діяспорі та важливі історичні рішення і ухвали Кінцевої Сесії Пластового Конгресу Другого і 5-го Збору Конференції Українських Пластових Організацій — КУПО, що відбулися в Торонті у днях 5 до 7-го вересня 1970 р.

Стояв теж 1970 рік під кутом очікуваного завершення одности і соборности Українського Пласту вибором Начального Пластуна на опустілий пост після смерті першого Начального Пластуна Северина Левицького — Сірого Лева.

Схваленими рекомендаціями ПКД, зібраними так детально у т. зв. “Зеленій Книзі” і прийнятими з деякими змінами і поправками, Пласт одностайно підтвердив незмінність основних ідеологічних завдань та устійнив головні напрями для усучаснення дальшої праці Пласту в діяспорі. Цим Пластова Організація підкреслила ще раз, що Пласт не є самоціллю для себе, не є якимсь замкненим геттом, але є інтегральною частиною цілої української спільноти і її життя.

І, очевидна річ, цим раділи теж батьки пластової молоді як її приятелі і як члени української організованої спільноти та вбачали велику всебічність і далекосяглу позитивну роллю Пластової Організації в житті цілої української громади.

Та що ж, у парі з радістю ідуть і турботи. Схвалені рекомендації zostалися покищо лише на папері, а проведення їх у життя ще не видко. Минає три чверті року від Збору КУПО, на якому, між іншим, пороблено далекосяжні зміни в статуті КУПО та схвалено конституцію у справі вибору Начального Пластуна, а навіть протоколів із Збору ще не надруковано і не подано до відома пластового загалу, не то щоб проводити в життя ухвалені постанови. А однією з великих турбот не лише загалу пластуництва, але й батьків пластової молоді, приятелів Пласту і громадян, є у значній мірі виказана в минулому році незрілість чи якась нещасна українська історична доля чи якісь проклятущі неприхильні відосередні впливи ззовні і знутри, що не дали збудувати ні свого пластового, ні церковно-релігійного “Собору”, а тільки ледве чи “Собор у риштованні”, і то не на тривкій основі. Начального Пластуна не вибрали, українського католицького ні православного патріяршого “Собору” не збудували, свого власного найвищого авторитету не пошанували.

У 1971 р. стоїмо на передодні великих подій у Пластовому житті. Стоїмо на передодні ювілею 60-річчя дії Українського Пласту і вибору Начального Пластуна, який згідно з ухвалою 5-го Збору КУПО мусить відбутися цього року.

Важасмо ми — приятелі Пласту, щоб Боже Провидіння надхнуло своїми благословенними ласками розуми і серця усіх нас, щоб доказали ми здібність створити соборну державу бодай на одному малому відтинку, пластової одности, і щоб новообраний Начальний Пластун зміг повітати перші ювілейні святкування 60-річчя Українського Пласту, що почнуться при кінці грудня цього року в Австралії.

А для Пластприяту, як організованої клітини в системі Пласту, 1970 рік мав ще одне велике та історичне значення. До цього часу в організаційній структурі Пластової Організації Пластприят мав означену роллю і заступництво лише на поземі місцевих пластових станиць, Крайової Пластової Старшини і Крайового З'їзду пластових делегатів, але не було завершення такого заступництва і представництва на поземі Головного Пластового Проводу і Збору КУПО

Оце вперше в історії Пласту, і Кінцева Сесія ПКД і 5-ий Збір КУПО оформили це завершення у змінених постановах статуту, створюючи вперше у Головній Пластовій Вулаві окремий пост референта справ Пластприяту та допускаючи до участі в Зборі КУПО членів Пластприяту з уряду (кожночасний діловод Пластприяту в Крайових Пластових Старшинах), та з вибору — один делегат на 250 членів Пластприяту. А цього року дійшло до цього даліше визнання ваги ролі Пластприяту у праці Пласту — це покликання представника Пластприяту у члени Редакційної Колегії “Пла-

стового Шляху” та створення в ньому окремого “Кутка Пластприяту”. Першим референтом Пластприяту в ГПБулаві обрано інж. Ігоря Березовського, а першим редактором “Кутка Пластприяту” в “П. Ш.” став мгр. Олександр Луцький.

У “Пластовому Шляху”, органі пластової думки, Редакція містить радше проблематику, ніж хроніку чи репортажі, які містяться в інших виданнях. Я запрошую усіх батьків і прихильників Пласту надсилати свої матеріали на адресу Редакції нашого Кутка так, щоб ми могли в кожному числі помістити дещо на пластприятні теми чи проблеми.

Редакція “Пластового Шляху” поширила значно зміст і засяг журналу так, що він стає дуже важливим і вартісним для всіх приятелів Пласту. Тому я заохочую всіх членів Пластприяту передплачувати цей журнал і в цей спосіб зазнайомлюватися із проблематикою Пласту для свого добра і добра своїх власних дітей.

Юрій Старосольський

ПЛАСТ І ПЛАСТПРИЯТ

Від Редакції: На маргінесі цих думок слід згадати, що в багатьох пластових станицях у США і Канаді, головно там, де бракує виховників з рядів старшопластунства чи пл. сеньйорату, уже від довшого часу батьки — члени Пластприяту працюють як виховники, хоча без правильників. Уже рік тому Діловод Пластприяту в КП-Старшині у США виготовив проєкт такого правильника опікунів гуртків і виховників із кіл Пластприяту. Пленум КПС доручив своєму Виховному Секторові хутко його перевірити та устійнити для одностайного вжитку в усіх станицях. Одначе, на жаль, помимо упливу майже цілого року Виховний Сектор ані спеціальна Комісія ще досьогодні цього не зробили так, що у міжчасі праця членів Пластприяту на виховному відтинку йде своїм річищем, хоч часами й імпровізована “ад гок” і без “правильника”. Бо правильник може чекати й рік і два, але життя і виховання підростаючої молоді — ні.

Принагідні думки

Пластовий Конгрес Другий дав нам багато: не тільки в нових ідеях та в усучаснених напрямках на майбутнє, але й у відкиненні проєктів змін в основних ідеологічних заложеннях. Він доказав, що ми готові йти із часом і готові прийняти те, що обумовлене новими обставинами або вказане новими вислідами наукових дослідів. Але він дав нам теж нагоду кинути новий погляд на старі, найосновніші принципи, за якими жив Пласт упродовж більше ніж півсторіччя, і потвердити, що можемо й хочемо жити за ними і надалі.

Деякі нові постанови вимагали, на мою думку, певної відваги. Між ними є постанова, що притягає Пластприят, згл. його членів, зовсім близько до виховної праці в Пласті.

Ця постанова, хоч прямо не встановляє позитивної засади, що члени Пластприяту можуть бути виховниками, але приймає таку можливість посередньо за факт і передбачає тільки умовини, під якими це повинно діятися. Вона вимагає, що “виховники, що приходять до Пласту із кіл Пластприяту”... повинні дати доказ розуміння пластової самовиховної системи, повинні закінчити відповідний курс, скласти приречення, а у виконванні своїх виховних дій мають навіть право носити пластовий однострій з відповідними відзнаками.

Я думаю, що таке зближення і навіть сплетення співпраці Пласту і Пластприяту є логічним вислідом того розвитку, яким ішла, упродовж уже десятиліть, співпраця обох цих установ. Заслуга, думаю, передусім по боці Пластприяту, який розгорнув свої завдання, передбачені в Правильнику, так широко і глибоко, що став справді потрібною, або й необхідною для Пласту установою.

Зовнішня допомога Пластприяту Пластові

Але згідно із первісною ціллю і з завданнями гуртків Пластприяту, установленими у Правильнику, праця Пластприяту була спрямована і практично обмежена до, сказати б, зовнішньої допомоги пластовій станиці “у здійснюванні її виховних завдань” матеріально, морально, порадою, грішми, пропагандою і т. п. Сьогодні годі уявити собі як можна набувати, устатковувати, адмініструвати і вдержувати в ладі пластові доми, домівки, табори, улаштовувати великі зустрічі, відправи чи інші імпрези без основної допомоги гуртків Пластприяту.

Безпосередня участь Пластприяту у виховній пластовій роботі

І ось відсьогодні, від Пластового Конгресу Другого, співпраця Пласту й Пластприяту дістає ще новий аспект: безпосередня участь у виховній роботі. Пласт дозволяє і очікує, що до нього “приходитимуть виховники з кіл Пластприяту”. Я думаю, що в пластовій виховній системі це дуже поважна зміна. Її застосування вимагає особливої уваги і навіть обережності.

Пласт потребує виховників, а Пластприят правдоподібно може їх дати. А коли співпраця в тому ділі сперта на взаємному довір'ї, зрозумінні і добрій волі, це виглядає можливе і пративно корисне.

Виховний сектор був досі доменною виключно досвідчених і вишколених пластунів. Пласт виразно стверджує, що не всі пластуни можуть бути виховниками; він вимагає суворої селекції, вишколу, іспитів, практики і членства у Кадрі Виховників. Виховники у Пласті — це вибрана група, на якій лежить поважний і відповідальний обов'язок. Може і в цьо-

му причина, чому в нас недостача виховників. Ціла пластова система, ціла організація зосереджується на вихованні. Хоч це таке зрозуміле, Пластовий Конгрес Другий присвятив чимало уваги проблемі виховання, його змісту і методики.

І ось тепер, коли до безпосередньої виховної роботи запрошуємо членів Пластприяту, мусітимемо з великою увагою поставитися до їх підготовки. Рекомендація Пластового Конгресу Другого говорить тільки, що вони мусять дати доказ зрозуміння ідейних основ Пласту та його виховних метод, а для цього треба закінчити відповідний вишкіл. Який буде цей вишкіл? Чи буде він такий, що доповнить знання і досвід члена Пластприяту до рівня члена Кадри Виховників? Чи буде це практично можливе? Тепер за Пластовим Проводом буде слово і діло, щоб використати потенціал виховного матеріалу, який, напевно, криється між членами Пластприяту, та щоб зробити це з якнайбільшою користю для виховних завдань Пласту. Я думаю, що постанова Пластового Конгресу Другого є в засаді правильна, але вона є тільки підставою, на якій виростуть практичні розв'язки, вказівки і правильники.

Я думаю, що ця нова ділянка співпраці Пласту й Пластприяту поглибить дальші взаємовідносини між цими двома установами одного суспільного завдання: виховати характерні, тілом і духом здорові, цінні й корисні одиниці для своєї спільноти. А для охочих членів Пластприяту, нове і відповідальне завдання може стати принадним викликом пізнати пластоє життя у його внутрішній виховній роботі з усіма його змаганнями, проблемами, труднощами і — теж — щасливими хвилинами.

Пластприят — лучник між Пластом і українською спільнотою

І ця співпраця на новій площині, може допомогти теж у третьому аспекті відношення Пласту до Пластприяту. “Пласт є інтегральною частиною української спільноти...”, каже прийнята рекомендація Пластового Конгресу Другого і вона тільки повторює те, що завжди було дійсним. Але Пласт іде у своїй виховній роботі своїм шляхом у своїм гурті. І власне Пластприят є неначе ланкою, що лучить Пласт із українською спільнотою: він віддзеркалює для нас, пластунів, надію, довір'я, сподівання та оцінку, яку має для нас наша спільнота. Пластприят також може цій спільноті звітувати про нашу організацію, про нашу готовість, але теж про наші потреби та очікування від тієї спільноти. Для Пласту — те все, що дає нам велика громада членів Пластприяту, як от — велике довір'я до нас, запал праці, порада, поміч, доброзичлива критика і жертви часу, гроша й думки — це доказ того, як до нас ставиться наша спільнота. У цій ролі Пластприяту — посередника й лучника між Пластом і спільнотою, — поглиблена співпраця і поглиблене пізнання може й повинно бути дуже корисне.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ БАТЬКІВ І МОЛОДІ

Щораз частіше появляються в українській та американській пресі статті про виховні проблеми дітей і молоді. Ті проблеми заторкують у головному: відчуження батьків і дітей, поширене уживання наркотиків неолітками, “революційну” діяльність молоді тощо.

Часто вину за поведінку молоді складають на батьків і виховників і в багатьох випадках, можна сказати б, оправдано. Коли ми приглянемося українським батькам і дітям, то можемо з гордістю сказати, що згадані вгорі лиха не набрали таких грізних розмірів серед нашої молоді як серед американської

Ряд молодечих організацій, що їх українці створили на еміграції, у значній мірі, помагає батькам відтягати дітей від деморалізуючих впливів середовища, з яким діти щоденно зустрічаються, головню по великих містах.

Щоб ті організації могли успішно вив'язуватися зі своїх завдань, до цього потрібно тісно співпрацювати з їх виховниками та живо цікавитися їх програмою та вимогами до членів.

У цій статті хочемо зазнайомити батьків із цілями, програмою та виховними методами праці української пластової організації. Тоді, можливо, батьки краще зрозуміють, що їхня співпраця з виховниками може значно спричинитися до кращих успіхів у вихованні їхніх власних дітей.

Пласт — це організація української молоді для патріотичного, всебічного самовиховання. Основним уладом Пласту є улад юнацького віку, якого члени найбільше наражені на шкідливі впливи довкілля. Щоб запобігти денационалізації, Пласт старається збудити у них любов до свого народу, через пізнання його минулого, вивчення сучасних проблем, засвоєння мови, збереження рідних традицій і звичаїв, та збудження гордості з приналежности до цього народу.

Допомога батьків тут незвичайно важлива — бо, щоб успішно виховати дітей на свідомих українців посеред чужинського моря, — батьки повинні в першу чергу цього самі бажати, говорити з дітьми тільки по-українському, посилати їх до шкіл українознавства, давати змогу пізнати їм українську культуру, плекати дома українські традиції та звичаї, заохочувати плекати свій рідний релігійний обряд та віру.

Пластова організація сама не має фізичної можливости дати дітям таке виховання через обмеженість часу і засобів, — вона може тіль

ки доповнити, збагатити та закріпити національну свідомість і гордість дітей шляхом спільного перебування в рідному середовищі та працею для української спільноти, починаючи від праці в пластових гуртках. Тут юнацька молодь вчиться співпрацювати в гурті з іншими, а це підготовляє її до громадської праці на майбутнє, дає змогу зустрітися із представниками різних суспільних шарів, з діячами української культури, з представниками різних політичних угруповань та із членами інших українських молодечих організацій. Це дозволяє їй усесторонньо запізнатися з українським життям на еміграції. Познайомившись з різними політичними поглядами тих людей, вчиться толерувати і шанувати думки, висловлені іншими людьми, набирає демократичного підходу при розв'язуванні суперечних питань.

Пластова Організація впоєє в молодь почуття громадської відповідальності і заохочує до участі в українському суспільному житті.

Другим важливим завданням Пластової Організації є виробляти у молоді певні прикмети характеру, що визначають у вселюдському понятті повну людину. Ті прикмети йдуть у парі з християнською етикою і вислуженими в Пластовому законі Трьома Головними Обов'язками Пластуна. Головні обов'язки Пластуна — це любов до Бога і рідного обряду, любов до рідного народу і пошанування пластової влади та авторитету взагалі. Прикмети пластуна: словність, сумлінність, точність, ощадність, справедливність, увічливість, братерскість і доброзичливість, зрівноваженість, корисність, пильність, тілесна і духова чистота та життєрадісність. Прикмети ці Пластова Організація старается плекати у молоді шляхом пластових виховних засобів.

Тому, одначе, що перебування юнака в пластовому гурті є лише година-дві на тиждень і його контакт з виховниками обмежується тільки до цього короткого часу, батьки повинні допомагати плекати ці прикмети своїм власним прикладом поведінки та перестерігаючи дітей, коли вони виявляють лихі прикмети. Пластові прикмети не є для внутрішнього вжитку Пластової Організації. Пластун повинен жити і поводитися за пластовим законом, прикмети пластового характеру повинні рости з юнаком і промінювати від нього на його оточення. Батьки не можуть сподіватися, щоб їхня дитина плекала пластові прикмети характеру, коли їм самим їх бракує або, що гірше, коли батьки насміхаються з чесних і добрих людей як непрактичних і нежиттєздатних.

Ми знаємо з практичного життя серед американського суспільства, що чесність, справедливість, правдомовність не уважаються за прикмети конечні до життєвого успіху і матеріяльного добробуту. Але ми думаємо інакше.

Батьки повинні теж цікавитися тим, що їхні діти роблять на пластових заняттях, перестерігати, щоб вони по змозі точно їх відвідували та добре виконували взяті на себе обов'язки.

Коли батьки хотіли б ближче познайомитися з ідеологією і працею Пластової Організації, до цього можуть їм послужити книжки: "Життя в Пласті" основника Пласту д-ра Олександра Тисовського; "Велика Гра" д-ра Юрія Старосольського, Правильник Уладу Пластових Юнаків, недавно виданий посібник зв'язкового, пластові журнали та видання тощо, а також самі виховники та місцева пластова старшина радо послужать інформаціями. Коли ж батьки мають свої завваги чи поради, на це є сходни Пластприятю, до котрого всі батьки пластунів повинні обов'язково належати і сходни з пл. виховниками, і там можуть вони їх висловити.

Тісна співпраця батьків з безпосередніми виховниками дітей була б для них великою допомогою, а дітям принесла б великі користі.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЖУРНАЛ "В ДОРОГУ З ЮНАЦТВОМ"

Після довшої перерви є вигляди, що допоміжний журнал для юнацьких виховників буде знову появлятися. Будемо старатись, щоб перше число цього року появилось ще влітку, друге восени (4 числа річно).

Ми плянуємо мати в журналі малу частину теоретичних матеріалів (із психології, педагогіки, методики), а більшість журналу присвятити порадам і пропозиціям проєктів на різні роди занять із юнацтвом. Метою ж цього журналу є — стати допоміжним джерелом для виховників юнацтва. Будемо також старатись давати огляди цікавих книжок чи статей для виховників та для юнацтва (окремо). Плянуємо і куток запитів — проблем, які виховники зустрічають у своїй праці. Буде місце і для виховників, щоб могли вимінюватись своїми проєктами.

Тому, що перший рік буде важким — під різними оглядами, — просимо зацікавлених зголошувати свою доривочну чи сталу співпрацю. Тих, у кого є готові вже відповідні матеріяли просимо присилати їх для нашого журналу.

Прохаємо Крайові Пластові Старшини у різних країнах, щоб прислали нам свої листки-вісники — для інформації про гасла чи напрямні в даній країні. Референтів вишколу просимо присилати свої матеріяли для інформації чи виміни. Прохасмо писати на адресу:

Mrs. L. Onyshkevych
9 Dogwood Dr.,
Trenton, N. J., 08639, USA

Лариса М. Л. Залеська Онишкевич, П. С.
редактор журналу "В дорогу з юнацтвом"

ЧЛЕНИ ДОБРОДІЇ ПЛАСТУ

Першим і єдиним Членом-Добродієм Українського Пласту на Рідних Землях був найменований Слуга Божий Митрополит Львівський граф Андрій Шептицький.

На еміграції було найменованих 5 Добродіїв Пласту в Америці (США), а саме: проф. д-р Кость Кисілевський, інж. Орест Клюфас, п. Володимир Сущків, інж. Роман Баранський та бл. пам. інж. Богдан Турко.

Нам не відомі під цю пору точні імена членів Добродіїв іменованих в інших країнах. Тому просимо діловодів Пластприятів чи Крайові Пластові Старшини в Канаді, Австралії, Англії, Аргентині і Німеччині подати їхні прізвища порядком реєстрації.

СПЕЦІАЛЬНЕ ЧИСЛО “ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ”

Редакція, яка від цього числа перебрала “Пластовий Шлях”, поставила собі за одне із головних завдань розбудову нашого журналу поза вузькі рямки Пласту. Будемо у майбутньому старатись подавати такі матеріали в нашому журналі, щоб вони були цікавими не лиш членам Пласту, але всім, кому не байдужа справа нашої молоді в умовах діаспори, а в першу чергу бажаємо, щоб цікавили вони саму молодь, виховників, українське шкільництво, приятелів молоді, батьків. Частина цієї програми для поширення нашого журналу передбачує випустити в світ серію “спеціальних чисел” нашого “Пластового Шляху”, призначених проблематиці молоді. І так, вже цього року плянуємо видати перше таке число, під гаслом “Українська молодь в діаспорі”.

У спеціальному числі плянуємо дати ряд статей, написаних знавцями-експертами, представниками молоді й іншими зацікавленими людьми з Пласту і з-поза нього. Плянований зміст: вступ, не-українське довкілля (молодь в поодиноких країнах поселення, політичні рухи, нова мораль, революційні рухи, проблема наркотиків, молодь і техніка, молодь і екологія тощо), українське довкілля — українські громади в діаспорі (громади, їхня культура, майбутнє і молодь, різні теорії майбутнього розвитку цих громад, політичні і суспільні напрямки і проблеми, пов'язання з Україною тощо), чинники національного виховання молоді (родина, громада, товариство, церкви, школи, молодечі організації, Пласт, характеристика української молоді в діаспорі (психологічний аспект, політично-ідеологічний аспект, культурний аспект, суспільний аспект, релігійно-етичний аспект, зацікавлення молоді), пропозиції на зміни, висновки.

Закликаємо зацікавлених наших читачів своїми працями, статтями і дописами взяти участь в цьому числі. Радо приймемо статті на одну із повищих тем чи тем, пов'язаних з вичисленими. Якщо є у Вас якісь запити, просимо писати до нас, а ми радо вишлемо Вам подрібний плян цього числа. Писати просимо на адресу Редакції.

РЕДАКЦІЯ

ЖИТТЯ В КОРДОБІ

Від Редакції: Старшопластунські і сеньйорські курінні журнали, які є засобом зв'язку поміж членами свого куреня, мають через це і свій інтимний характер. Вони далші від журналістики, але часто цінні своєю невимушеністю думання, передавання вісток тощо. Із «Сороки на плоті» — курінного журналу Куреня УСП-ок «Шестикрилі», що його одержали ми у половині грудня м. р., передруковуємо допис-лист однієї із «шестикрилих», яка живе в Еспанії.

Наші «шестикрилі» справді розкинені по всіх закутках світу. За правильником нашого куреня, в Європі можна б закласти вже «крило». Живуть в Європі: Ірка Макарушка в Бельгії, Нака Вітушинська в Італії, Марійка Федьків в Еспанії. Ось подаємо листа від Марійки. Подивіться, як то наша Шока обсервує своє нове довкілля.

...Питаєшся — чого тут бракує?!... Не хочу Тебе розчарувати, але тут дуже багато всього бракує. Коли думаєш варити у такій країні, як Еспанія, то мусиш дуже багато імпровізувати. Таких речей, як соси, приправи, сметана, сири — майже неможливо дістати. Борошно і цукор є зовсім іншого ґатунку як у нас. Городину та садовину можна купити тільки під час сезону. Такої городини як шпінат та огірки я навіть не бачила. Усе варю свіже, бо консерви незвичайно дорогі. Таких приладів, як ключвідчинювач консервів, ножі до краєння м'яса тут нема. Паперові серветки? — забудь! Алюмінієвий папір — забудь!

Часто зустрічаємося з еспанцями, але я сиджу як мумія. (Чи це можливе?..). Так! Коли знайдеться хтось, що веде конверсацію, то вона відбувається по-англійському. Такого хочеться обіймати з радости! (Ігор на це?.. Сам біду знає!) Пригадуєш собі, як то ми мали панель про українську мову? Треба тих усіх невіруючих вислати десь далеко від свого оточення, тоді вони належно відчують тугу за українським словом. Десь в Еспанії є українці з Німеччини, з Аргентіни та інших країн. Зустрічаючись із ними, здаєш собі справу із того, яким добром є українська мова. Такі випадки часто бувають. Ти собі не можеш уявити, як хочеться мені тепер ходити на якісь академії чи на пластові сходи, збірки?!...

Ще порада наприкінці: як доведеться Тобі колись їхати десь далеко з дому, то лишай усі лахи, а бери українські книжки та плити. Вір мені — за ними найбільше тужу. (А ми Тобі «Со-року» висилали! — редакція).

Беру лекції еспанської мови. Знаю вже багато слів, але не легко до купи зібрати. Ігор ходить зі мною на закупки. Багато часу забирає хатня робота. Прати мушу руками, варю три рази на день. Прасую, прибираю і вір мені, що життя тут ні трохи не романтичніше як у Клівленді. Воно куди примітивніше!

Ага — ми тут у Кордобі мали землетрус. Було страшно. Сталося це десь коло четвертої ранком. Не уявляєш собі — яке це погане почуття, коли навколо тебе все трясеться. Чули ми також якийсь тихий звук. Другого дня ми довідалися, що землетрус був по цілій Іспанії та Португалії. Тривав тільки дві хвилини, а нам здавалося, що то пів-години. У нас тільки щось упало зі стола, але в деяких місцях землетрус наробив досить багато шкоди.

Ну, кінчу, бо прийшов Ігор і мушу варити обід.

Па! Скоб!

Марійка Фур-Федьків

ПОЖЕРТВИ

НА ПРЕСФОНД «ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ»

за час від липня до кінця грудня 1970 р.

США

по \$12.00

пл. сен. Юліян Крижановський,
Філядельфія

по \$10.00

пл. сен. о. Степан Сулик, Перт Амбой
пл. сен. Марта Трофіменко, Ньюарк

по \$8.00

пл. сен. Микола Мілянч, Норфольк
по \$6.50

пл. сен. Тарас Ліськевич, Чикаго
по \$6.00

пл. сен. д-р Ярослав Макарушка,
Вінгемптон

ст. пл. Зірка Городиловська, Чикаго

пл. сен. д-р Емілія Войнаровська,
Чикаго

ст. пл. Дарія Мікей, Менсфілд
по \$5.00

Пластова Станиця, Трентон

пл. сен. Юрій Ференцевич, Джерзі
Сіті

пл. сен. Іван Сось, Чеверлі

пл. сен. Роман Рогожа, Бруклін

пл. сен. Ксеня Генгало, Філядельфія

пл. сен. Петро Наконечний, Нью-
Йорк

пл. сен. Володимир і Діді Бутенки,
Джеймсвіл

Пластова Станиця, Чикаго

по \$4.00

ст. пл. Андрій Дурбак, Чікаго
ст. пл. д-р Богдан Сацюк, Гайнесвіл
ст. пл. Світляна Луцька, Вудсайд
пл. сен. Антін Хухра, Кергонксон
пл. сен. д-р Антін Шутка, Гантінгтон
Вудс
пл. сен. Андронік Копистянський,
Юніондейл
пл. сен. д-р Володимир Помірко,
Чікаго
пл. сен. д-р Роман Барановський,
Гаятсвіл
пл. сен. Михайло Сосяк, Лейтем
Андрій Мариняк, Трой
д-р Ілля Карапінка, Ірвінгтон
пл. сен. Ярослав Падох, Нью-Йорк
пл. сен. Емілія Дзюба, Воффало
пл. сен. Всеволод Гнатчук, Воррен
пл. сен. д-р Іван Головінський,
Сомерсет
пл. сен. д-р Богдан Целевич,
Вільмет
ст. пл. Ярослав Ганкевич, Чікаго
пл. сен. Володимир і Наталія
Масюки, Філядельфія
пл. сен. Оріся Волчук, Лейквуд
пл. сен. Ольга Осередчук, Кренфорд
пл. сен. Петро Пясецький, Йонкерс
пл. сен. д-р Олег Волянський, Тілс
пл. сен. Ярослав і Ярослава Рублі,
Бейсайд
пл. сен. Євген і Богданна Титли,
Гасбрук
пл. сен. Іларіон Домбчевський,
Янгстаун
пл. сен. Ігор Декайло, Флашінг
пл. сен. д-р Роман і Софія Крупи,
Чікаго
пл. сен. Володимир Воловодюк, Нью
Провіденс
пл. сен. Ярослав Гладкий,
Гаррісбург
пл. сен. Ірина Несторович, Джемейка

пл. сен. Андрій і Оріся Гарасовські,
Чікаго

по \$3.00

пл. сен. Петро Рогатинський,
Дітройт
пл. сен. д-р Юрій і Вероніка
Цегельські, Філядельфія
пл. сен. д-р Любомир Романів,
Мілвуд
пл. сен. Стефанія Кочій, Чікаго
по \$2.00
пл. сен. Маріян Маренін, Денвер
ст. пл. Олександра Ласка, Дітройт
ст. пл. Ярослав Колісник, Дітройт
ст. пл. Борис і Неоніля Павлюки,
Мілфорд
ст. пл. Марта Рудик, Бруклін
пл. сен. Микола Ценко, Філядельфія
пл. сен. Дарія Якубович, Парма
пл. сен. Любомир Вілик, Рочестер
пл. сен. Володимир і Марія Бакальці,
Пассейк
пл. сен. Ігор Руденський, Парма
пл. сен. Роман і Ольга Возняки,
Парма
пл. сен. д-р Еміль Грималіак,
Бордентаун
пл. сен. Богдан і Оксана Кузишині,
Вудсайд
пл. сен. Святослав і Катерина
Петріві, Сомервіл
пл. сен. Зепон Кознарський,
пл. сен. Юрій Раковський, Стопі
Брук
по \$1.50
ст. пл. Любомир Гайда, Джемейка
Плейн
Ірина Івасишин, Клівленд
по \$1.00
ст. пл. Євген Брожина, Нью-Йорк
ст. пл. Тарас Филипович, Чікаго
пл. сен. Володимир Залуський,
Бронкс
пл. сен. Микола Ромах, Раннімід

пл. сен. Роман Міхняк, Клівленд
пл. сен. Віктор Яворський, Ньюарк
пл. сен. Марія Храплива, Ст. Люї
ст. пл. Іван і Степан Гусяки,
Бруклін
ст. пл. Богдан Кукіль, Гардфорд

КАНАДА

по \$10.00

пл. сен. д-р Іван і Юлія Войчишини,
Оттава

по \$8.00

Митрополіча Канцелярія у
Вінніпезі

по \$6.00

ст. пл. Ігор і Христя Бардини,
Торонто

по \$5.00

пл. сен. Микола Юник, Торонто
ст. пл. Христя Кручова, Монреаль
О. П., Торонто

пл. сен. Богдан Олійник, Едмонтон
по \$4.00

пл. сен. Галина Кіс, Оттава

ст. пл. Віра Маланчій, Торонто
д-р Роман Цурковський, Торонто
пл. сен. Михайло Наконечний,
Едмонтон

пл. сен. Орися Синишин, Торонто
ст. пл. Іван Гарах, Едмонтон
ст. пл. Ігор і Оксана Комарницькі,
Торонто

по \$3.00

д-р Євген Гурко, Торонто

по \$2.00

пл. сен. Евстахія Андрухів,
Монреаль

ст. пл. Ярема Келебай, Монреаль
пл. сен. Володимир і Люба Пясецькі,
Скарборо

ст. пл. Зірка Гайворон, Вінніпег
д-р Богдан Роздільський, Саскатун
по \$1.50

пл. сен. Юрій Котович, Едмонтон
по \$1.00

пл. сен. Євген Ващук, Торонто
пл. сен. Софія Климкович, Едмонтон
пл. сен. Марта Стрілецька,
Монреаль

по \$0.75

пл. сен. Кость Фіцик, Ст. Кетерінс

ІНШІ КРАЇНИ

пл. сен. Ярослав Іваницький,
Манперлей, Велика Британія
Від липня до кінця грудня 1970 р.
склали на пресфонд "Пластового
Шляху":

із США 79 жертводавців	290.50
з Канаді 25 жертводавців	90.25
з інших країн 1 жертводавець	1.00

Разом 105 жертводавців на \$381.75

У кожному пластовому домі повинна бути книжка

Основоположник Пласту

До 80-річчя з дня народження проф. д-ра Олександра Тисовського

Написав: ТЕОДОР ДАНИЛІВ

48 сторінок, ціна в Канаді і США 1.00 дол., а для інших країн рівно-
вартість у їхній валюті. — Замовляти в адміністрації "Пл. Шляху":

**Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St., Toronto 9, Ont.
Canada.**

ВІД АДМІНІСТРАЦІ

● Оце видасмо 1-ше число "Пл. Шляху" за 1971 р., за перший квартал ц. р., під новою редакцією, яку очолює як головний редактор, пл. сен. Любомир Онишкевич. У підготовці є 2-ге число "П.Ш." за цей рік, за місяці квітень-червень ц. р., яке повинно з'явитися при кінці червня ц. р.

● Викінчуємо теж підготовку до видання зазалеглого подвійного числа за минулий рік (ч. 3-4/1970), в якому з'являються матеріали, що стосуються тематики 2-ої Сесії Пластового Конгресу Другого і 5-го Збору КУПО, які відбулися у вересні м. р. в Торонті. Це число повинно з'явитися теж при кінці червня ц. р.

● За спізнене видання згаданих вище чисел "Пл. Шляху" перепрошуємо наших передплатників і читачів. Наступні числа "П.Ш." постарасмося видавати своєчасно щотри місяці.

Адміністрація "Пластового Шляху"

ЗМІСТ

Редакційна стаття	1
Редакція: Проблеми У. П. Сеньйорату	4
Л. Онишкевич: Чому Пластовий Сеньйорат	5
Т. Самотулка: Майбутнє Сеньйорату у Пласті	11
Д-р О. Тисовський: Плян діяльності гуртка Пластсеньйорату	18
Т. Самотулка: Сеньйори про себе самих	21
Т. Крупа: Сеньйорат для Пласту	29
Рекомендації у справах УПСеньйорату	41
Л. Онишкевич: Пластові проблеми в "Нових Напрямах"	44
Т. Старух: У справі вибору начального пластуна	48
Л. Онишкевич: Платні пластуни	49
Я. Кселебай: Пласт і блуд	53
Л. Онишкевич: Пласт і блуд?	56
О. Луцький: Куток Пластприяту	60
Ю. Старосольський: Пласт і Пластприят	62
Н. Ксропецька: Деякі проблеми батьків і молоді	65
Різні повідомлення	67
Пожертви на пресфонд "Пластового Шляху"	70

Ціна цього числа: 1.50 дол.

● ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

● ЧИТАЙТЕ!

● ПОШИРЮЙТЕ!

ПЛАСТОВІ ЖУРНАЛИ:

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
НОВАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата: Канада — \$5.00, США — \$5.00.
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ ТА АДМІНІСТРАЦІЇ: Hotuys, 2199 Bloor St.
Toronto 21, Ont., Canada.

ЮНАК

Появляється щомісяця. Річна передплата в Канаді і США — \$6.00.
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon,
N. Y., 11702, U.S.A. — АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: Yunak Magazine,
2199 Bloor Street West, Toronto 21, Ontario, Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Появляється квартално. Річна передплата в Канаді і США \$6.00.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:
PLASTOVY SHLIAKH, 2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont., Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
Mr. L. Onyshkevych, 9 Dogwood Drive, Trenton, N. J., 08638, USA